KULTÚRA

ROČNÍK XX. – č. 5

DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY

8. MARCA 2017

Vydáva FACTUM BONUM, s. r. o. • Šéfredaktor TEODOR KRIŽKA • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava • mobil: 0911 286 452 • e-mail: kultura@orangemail.sk • Cena 1,50 €

Kresba: Andrej Mišanek

Čas pšenice a čas kúkoľa

STANISLAV HVOZDÍK

Mediálny smog sa valí z komínov mediálneho, politického, ideologického priemyslu. Zahmlieva pohľad na veci. Oslabuje plnosť ľudských vzťahov. Škodí tej zložke psychiky, ktorá je prepojením rozumu a srdca. A to je sféra prepojenia psychiky na spiritualitu, ktorá vedie k pochopeniu psychiky ako sféry ducha, jej primárnej príslušnosti k duchu a existencionálnosti. Dôsledkom je rastúce odcudzenie a cynizmus.

Niektoré protesty proti prezidentovi Trumpovi mi pripomínajú nahnevané volanie radikálnych revolúcií: my sme bohovia, my určujeme zákony, my tvoríme nový svet, nové hodnoty. Hodnoty nie sú dané. My vieme, že niet identity muža a ženy. To sú iba sociálne naučené figúry. Treba od toho oslobodiť ľudí. Dúha LGBT ideológie je obrátená štatistika. Väčšina z ľudí, podľa nich, nemá jasnú identitu pohlavia. Všetko je sociálne chimérické. Potom ktokoľvek môže byť označený za homosexuála alebo lezbu. Vo vlastnom záujme musí každý reflektovať, že nie je nič viac ako animálny tvor. Potom dostanete vysvedčenie zrelosti pre nový svetový poriadok. Usilujú sa o sankčný systém, ktorý legitimizuje trest pre každého, kto má iný názor. Uzurpujú si právo vstupovať do duševného života kohokoľvek. Ako praví revolucionári. Vtrhnú vám do duše, ako kedysi do domu štátna bezpečnosť, prečítajú vám, kto ste a dajú vám čas, aby ste sa to naučili naspamäť. Ináč budete vylúčený. Prehliadajú skutočné problémy ľudí spojené s obetami a nútia ľudí, aby erotické zóny uznali za centrá ich života. A to už do materskej školy, ako sa o to usiluje gender ideológia. Nový svetový poriadok nepotrebuje človeka založeného bio-psycho-duchovne, ale iba bio-animálne.

Oproti týmto názorom stoja iné. Možno povedať, že sú aj istým postojom, ktorý ovplyvnil americké voľby prezidenta. Majú nádej, že z tých očakávaní prezident Trump aspoň niektoré personalizuje. Rozdiel je v tom, čo sa považuje za prirodzené. Uznávajú, že naša prirodzenosť je nedokonalá. Ale napriek tomu je vo vzťahu k nadprirodzenému. Odkiaľ prišla aj obeta. Prirodzené je, že muži sú muži a ženy sú ženy. Boh dáva hodnoty a zákony by mali obsahovať syntézu s touto skutočnosťou. Konštantou je, že rodina je základ. Konštantou je, že ospravedlnenie chce byť v Bohu. Konštantou je, že sú národy, dávajú zmysel, lebo sú širším rámcom pre domov. Dav protestujúci proti prezidentovi kričí, niet národov je iba jeden veľký svetový národ. My sme všade doma. Náš bol, je a bude rajský strom. Náš boh sa s nami o neho podelí. Napravíme historický omyl. A počuť kroky anjela s ohnivým mečom, ktorého trestajúcu ruku držia, ako píše sv. Faustína, tí, ktorí si zvolili zasvätený život. Ich obeta drží Boží hnev. Neďaleko sipí padlý anjel, niet zasväteného života, celibát je iba prejavom homosexuality.

Animálnosť útočí na posvätné. To nie je zlý sen. Sodoma ešte trvá a trvá vyjednávanie s Božou spravodlivosťou. Tentoraz na čele už nie je Abrahám, ale sám Boží syn vyjednáva. Aj z kríža. na ktorý ho pribili, volá: nemaj im to za hriech, nevedia, čo činia. Nie desať spravodlivých má zachrániť svet, ale obeta, ktorú za nás priniesol Boží syn. Napriek tomu, že sme, akí sme. Ba práve preto. Už sv. Augustín mohol preto napísať o Božom meste. Sodoma má teda alternatívu. Oproti tomu Sodoma trvá a má znaky ako animálnosť. Živočíšnosť. Jedným z vrcholov ľadovca je pedofília. Salterová v knihe Prekonávanie traumy uvádza štatistiky. Napríklad zo 129 pedofilov priznalo v priemere päť detských obetí. Pretože niet identity, niet osobnosti, je tu iba človek ako bio-sociálna entita, konštrukcia, ktorú stvorili civilizačné štruktúry. Stvoril sa sám. Tie mu prepožičiavajú vedomie, kto je a čo je. Platí: Nauč sa užívať príjemnosti. Nepríjemné a zmysluplné odišlo s tvojou osobou, ktorej si sa vzdal. Obeta je zbytočná.

Sodoma, to je antihodnota.

Niet pre ňu dobrého ani zlého. Je iba nezainteresovanosť pri tom, čo ste označovali ako dobro a čo ste označovali za zlo. Fatimou obnovené pravoslávne Rusko svedčí proti Sodome, my sme prežili animálnosť, my sme prežili špičku bez zainteresovanosti na dobrom a zlom v gulagoch, kde ako čítame vo svedectvách, na bráne stál ozbrojenec a náhodne zastrelil náhodne prechádzajúceho, aby ostatní pochopili, že niet ani dobrého, ani zlého, iba ne-zainteresovanosť. Jej zosobnením je satan.

Sodoma to je nový typ bolesti z redukovaného života, ktorý nanútia každému. Akoby niekoho nútili chodiť v topánkach s omnoho menším číslom, aké nosí. Nejde o topánky a nohu, ale o duševný život a jeho redukovanie.

To akoby vaše telo smelo žiť iba zákonitosťami, ktorými žije napríklad húsenica. To je bolesť. Ale to je aj o duševnom živote, smiete ho žiť iba zredukovaný o transcendenciu. To je nový typ bolesti z nútenia žiť zredukovaný život . Útek do davu, aj internetového, a fóbia z osobnosti.. Nižšie riadi vyššie.

Sodoma je raj, ktorý tvrdí, že za jeho hranicami už nič nie je. Všetci tí, ktorí odmietli tento raj sa menia v nič. Ale Boh stvoril svet z ničoho.

V koncentračnom tábore kňaz Kolbe sa vzdáva vlastného života, aby mohol prežiť iný, ktorý mal rodinu. To je spirituálny náhľad, založený na obeti v momente, kde by ho nikto nečakal.

Sodoma je vylúčenie každého, kto chce viac ako animálnosť.

(Pokračovanie na 3. strane)

Nič nové

TEODOR KRIŽKA

Dalo sa očakávať, že s víťazstvom Trumpa nastane to, čoho sme svedkami - že demokracia odhodí svoje mimikry a ukáže pravú podstatu. Že nejde o ľudské práva, o toleranciu a multikulturalizmus, že nejde o nijakú rasovú, etnickú či sexuálnu rovnosť, že všetko to sú iba dočasné nástroje boja globalistov proti ľudskej prirodzenosti, Božiemu zákonu a od neho odvodenému mravnému zákonu.

Zároveň sa ukázalo, že tu u nás roku 1989 nezvíťazila sloboda a demokracia nad komunizmom, ale že jeden totalitný marxistický model porazil druhý, resp. jeden model sa dobrovoľne vzdal druhému. Namiesto vlády ZSSR, ktorý postupne od sedemdesiatych rokov strácal svoje hrozivé črty, až sa celkom vzdal ideológie globalizmu, globalizmus sa premiestnil do Bruselu a do Washingtonu, pričom globalizmus ako druh sociálneho inžinierstva, kde v laboratóriu o zväčšujúcich sa rozmeroch sa začal pokus na človeku. Dochádzalo a stále dochádza k umelému rozkladu všetkých hodnôt, ktoré definujú osobnosť, rodinu, národ, civilizáciu. Tento projekt mal vyústiť od posthumánnej k transhumánnej spoločnosti.

Víťazstvo Trumpa v USA je samozrejme kontrarevolúciou proti tomuto šialenému, barbarskému, nebojme sa povedať - satanskému projektu. To preto toľko škrípania zubov a legitimovania diskusie od spochybnenia volieb v USA cez pokusy dokázať zásahy Ruska do ich priebehu, až po hrozbu fyzickej likvidácie legitímne zvoleného prezidenta USA.

U nás v Strednej Európe, nielen v SR, tzv. demokraciu rozohrávali všetko ľudia na výplatnej páske Sorosa, strojcu-sponzora-hovorcu všetkého tohto besnenia. Za takmer tridsať rokov nielen sústavne vládli a zmocnili sa hospodárskeho potenciálu našich národov, ale aj vychovali celú generáciu svojich nasledovníkov, pripravených za všeobecného potlesku rozvracať, čo sa ešte rozvrátiť dá.

Preto vonkoncom nie je prekvapujúce, že Sorosove peniaze ešte nestratili vplyv nielen v USA, ale že sa tento vplyv nechystajú stratiť ani v Európe, najmä v Berlíne, ktorému zostáva už iba jediné, premeniť EÚ na IV. Ríšu nemeckého národa. Súčasná slovenská vládna garnitúra, ktorú za oceánom nebudú považovať za partnerskú, lojálna Berlínu a Bruselu, tak musí konať nadprácu. S pomocou časti opozície a médií rozpútala kampaň proti jedinej politickej sile, ktorá nevznikla z globalizačného projektu nadnárodného kapitálu. Možno ani netuší, že označením „fašistická" sa práve pridala na stranu Stalina, ktorý na prvom zjazde Komunistickej internacionály vyzval nazývať fašistickým všetko, čo nie je komunistické.

Konečne!

Áno, konečne, konečne sa zastávky mestskej hromadnej dopravy v Bratislave ohlasujú aj po anglicky. Je to úžasný pocit, predstavíte si nejakého turistu hovoriaceho po anglicky, a on sa viac necíti ako v cudzine, ale ako doma.

Hreje ma pri srdci!

Až teraz som si poriadne uvedomil, aký som bol donedávna idiot – vôbec mi neprekážalo, s akými stiesnenými pocitmi museli chudáci zahraniční návštevníci cestovať v našich električkách a autobusoch: nasledujúca zastávka „Vysoká", ale dnes už aj: „next stop is Vysoká". Kto môže od zahraničného úbožiaka očakávať, aby pochopil, že „nasledujúca zastávka" je jednoducho „next stop is"? Aj keď sa to na každej zastávke opakuje, na tom nezáleží! Pre zahraničného turistu to musí byť niečo nepochopiteľné...

Priznám sa, že ani ja som nemal spočiatku vo veci jasno. Až jedného dňa ma osvietilo. Mozaika sa začala skladať. A nielen to, ale začal som vidieť aj do budúcnosti. Vidím to takto: zo začiatku „nasledujúca zastávka", potom „next stop is", neskôr „next stop is", potom „nasledujúca zastávka", a nakoniec len „next stop is"! Aby bolo jasné – slovenčina je jednoducho zbytočná! Cudzinci „next stop is" rozumejú, a Slováci sa učia rýchlo. Tak veru!

Má to však aj druhú stránku, a tu je problém hlbší. Mám na mysli extrémizmus. Treba ísť pár desiatok rokov do minulosti a pristaviť sa, tfuj!, pri prvej Slovenskej republike. Aký tam bol úradný jazyk? No slovenčina! A aký to bol štát? No fašistický! Už je jasná spojitosť? Keď bojujeme proti slovenčine, bojujeme proti fašizmu!

V tejto súvislosti je zaujímavá jedna príhoda. Ktorýsi predstaviteľ tohto vraj, teda takzvaného štátu prišiel na zasadaní vlády s návrhom, aby sa zastávky mestskej hromadnej dopravy ohlasovali aj po nemecky. Chcel, aby sprievodcovia na tento účel absolvovali špeciálne školenie v nemčine. Lenže na zasadaní bol prítomný aj nemecký beráter a ten celý návrh zmietol zo stola. Slovenčina podľa neho bola už vtedy dostatočne fašistický jazyk, Nemcom sa vraj patrilo naučiť sa aspoň jeho základy.

Ak niekto chce dôkaz – prosím! Prezident toho štátu bol vojnový zločinec. Aspoň tak to vyhlásil popredný predstaviteľ dnešnej Slovenskej republiky. Renomovaní historici vraj tvrdia, že spomínaný prezident sa na nijakom zozname vojnových zločincov nenachádza.

A to má byť problém? Tak tam jeho meno vpíšeme. Máme svojich v Bruseli, tí to zariadia! A ak by aj nie, vytvoríme si vlastný zoznam vojnových zločincov, my vieme, ako so svojimi ľuďmi zatočiť!

A to bude ďalšia rana extrémizmu.

Pripomína mi to jeden nápis na predajni ovocia a zeleniny z čias socializmu: „Máme kyslú kapustu, ďalšia rana západným imperialistom!" Prezident na zozname , ďalšia rana západným, pardon, západným? – tak teda východným, ale ani to nie je celkom v poriadku, dajme jednoducho extrémistom. Teda: „Prezident na zozname vojnových zločincov, ďalšia rana extrémistom!" To znie hrdo, takto to musíme šíriť. A nielen v dospelej populácii. Treba podchytiť mládež. Organizovať špeciálne protiextrémistické krúžky, to však nie je dosť, treba, aby na konci každého vyučovania premietli na počítači obraz extrémistu, ktorý na nápev ľudovej piesne „Ja som dobrý remeselník z tej Trenčianskej stolice..." zaspieva „Ja som dobrý extrémista až hen z Banskej Bystrice..." a vtedy žiaci a študenti povinne povstanú z lavíc a začnú nesúhlasne kričať: „Ty nie si dobrý extrémista!" alebo „Ja tvojho otca extrémistického, ty niečo hovor!", ba budú povolené aj hrubé nadávky. Takto u mladých ľudí vznikne podmienený reflex, vďaka ktorému v budúcnosti extrémisti u mládeže nedostanú nijakú šancu.

Lenže pozor!

Extrémisti sa len tak ľahko nevzdávajú, majú v rukáve ešte nejedno eso. Budú napríklad tvrdiť, že za prvej Slovenskej republiky napriek vojnovému obdobiu nastal na Slovensku nebývalý kultúrny, vedecký a hospodársky rozvoj. Určite sa uchýlia k argumentu, že roku 1940 vznikla napríklad Vysoká obchodná škola, roku 1939 Slovenská vysoká škola technická, roku 1943 Slovenská akadémia vied.

Na to je však jednoduchá odpoveď. Vysoká obchodná škola? Veď dnes je to Ekonomická univerzita, podobne Slovenská vysoká škola technická? O ničom takom nevieme, ibaže by ste mali na mysli Slovenskú technickú univerzitu. A pokiaľ ide o Slovenskú akadémiu vied, tak áno, roku 1943 vzniklo čosi také, ale to sa volalo Slovenská akadémia vied a umení, kdeže je to od Slovenskej akadémie vied!

Takže takto treba argumentovať extrémistom – napríklad pokiaľ ide o vedu a vzdelávanie.

Analogickú dôkazovú výbavu možno použiť, ak by extrémisti náhodou chceli niečo hovoriť o hospodárskom rozvoji alebo iných oblastiach. Takto zabezpečíme jediný správny výklad dejín.

Ešte sa žiada povedať pár slov o konšpirátoroch a konšpiračných teóriách.

Konšpiračné teórie a konšpirátori tvoria takpovediac predpolie extrémizmu. Vyzerá to tak, že najprv konšpirátor pripraví pôdu, na ktorú nastupuje extrémista. Ako príklad nám môže poslúžiť islam. Konšpirátor vám bude tvrdiť, že je to náboženstvo, ktoré vyzýva vyhubiť kresťanov. Alebo prestúpia na islam, alebo budú zabití, v lepšom prípade zotročení. Konšpirátori na to využívajú aj históriu – keď napríklad Turci roku 1683 obliehali Viedeň, lebo hlavné mesto monarchie bolo považované aj za hlavné mesto kresťanstva, ich cieľom vraj bolo zničiť kresťanstvo.

Aká konšpiračná lož!

Pravý opak je pravda – oni ho chceli upevniť! Prekážalo im len pár prelátov a tých chceli odstrániť, ale inak to bolo mierové obliehanie.

Čosi analogické poznáme z moderných dejín – humanitárne bombardovanie Juhoslávie. No a po kon-špirátoroch nastupujú extrémisti, ľudia sú ohlúpení, nevedia kde je sever, pred extrémistami sa otvárajú mútne vody, v ktorých môžu s chuťou loviť...

Nuž takto sa treba na veci dívať, takto ľuďom treba otvárať oči a stavať problémy do jasného svetla. Je jasné, že nejaká babka z Trebišova alebo aj z Brezna ľahšie podľahne konšpiračným teóriám a ochotnejšie uverí extrémistom ako nejaký fundovaný moderný počítačový intelektuál. Tu treba otvorene povedať, že o nejakú babku nám až tak nejde, ale keby zlyhal ten spomínaný intelektuál, ešte vždy môžeme zriadiť Ministerstvo jedine správneho výkladu dejín, a keby ani to nestačilo, máme naporúdzi záchrannú brzdu, a tá sa volá NAKA.

IGOR KŠIŇAN

Kresba: Andrej Mišanek

Zakázaný film

Bitka pri Viedni

Vyše pätnásť rokov už žijeme éru, ktorej nosnou myšlienkou sa ukazuje byť zastrašovanie. Bez ohľadu na to, či bol pád dvojičiek Svetového obchodného centra následkom autentického útoku náboženských fundamentalistov, alebo len divadlo inscenované zo zákulisia nejakým zištným kalkulom, dodnes vo výsledku znamená predovšetkým dve veci: na poli kultúrno-náboženskom opätovné veľké vzájomné rozoštvanie dvoch populačne najpočetnejších civilizačných okruhov na svete, kresťanov a moslimov, na poli masmediálnom každodenné omieľanie slovného spojenia „boj proti terorizmu". Logickým následkom prvého je oživená nenávisť a krajná nedôvera, v druhom prípade zasa masový strach. Ťažko posúdiť, ktorý z týchto pocitov lomcuje ľudom kríža, respektíve ľudom polmesiaca viac. No bez pochýb možno konštatovať, že prvé dva s ohromným treskom vyvolali ten tretí, ktorý postupne zapríčinil ďalšie stupňovanie svojich podnecovateľov a nepriamo sa tak zaslúžil o svoje vlastné zmohutnenie a súčasne o sľubné vyhliadky na nekonečnú špirálu ďalších opakovaní.

Keďže oba spomínané okruhy, kresťanský i moslimský, sú po stáročia vnútorne veľmi fragmentované, aj odozvy ich príslušníkov sa vyznačujú značnou rôznorodosťou. Skúsenosť s doterajším historickým vývojom však v globále hovorí pomerne jasnou rečou: pomer v počte tých, ktorí svoju príslušnosť k viere a svojmu (ná)rodu myslia smrteľne vážne, sa javí ako komplementárny. V percentuálnom vyjadrení predstavuje stopová menšina na strane kresťanstva akoby symbolický doplnok drvivej väčšiny na strane islamu.

A pozor, nemýľme sa! Nehovoríme tu o praktizovaní rituálov, dodržiavaní náboženských predpisov, ani o krížoch na stenách či nikáboch na tvárach. Hovoríme tu o zásadovom postoji k zmyslu svojho života i k chápaniu svojej domoviny. Kým na kedysi kresťanskom Západe tvrdí muziku promiskuitný multikulturalizmus, mohamedánsky Orient neprestáva deliť svet v zásade na dva znepriatelené tábory – pravoverný „dom podriadenia sa" (Dar al-Islam) a „dom neveriacich" (Dar al-Kufr). Za spomínaných pätnásť rokov sa iba niekoľkí prezieraví myslitelia odvážili otvorene a do konečných dôsledkov pomenovať, čo môžepotenciálny stret s islamským svetom znamenať pre osud súčasných štátov a národov, ktoré vyrástli na fundamentoch kresťanských evanjelií.

Jedným z týchto „opovážlivcov" je aj taliansky režisér, scenárista a filmový producent Renzo Martinelli (nar. 1948). Ešte v predvečer okrúhleho 330. výročia druhého obliehania Viedne vojskami osmanských Turkov nakrútil svoj desať rokov pripravovaný výpravný film „The Day of the Siege: September Eleven 1683"

(Pokračovanie na 4. strane)

Čas pšenice a čas kúkoľa

(Pokračovanie z 1. strany)

Animálnosť, napríklad na súčasný nórsky spôsob, je to, že ak rodina býva iba v dvojizbovom byte a žijú tam dve deti a dvaja rodičia, obetujú pohodlie, aby mohli byť spolu, ale môže prísť úrad, odoberie deti do domova, kde budú mať detskú izbu, ale bez rodičov. My to psychotechnikami nahradíme, hovoria.

Psychológia bez duše je nebezpečná. Preto antropológia človeka, ktorá rozpozná posvätné, je pre psychológiu dôležitá. Nemôže ju nahradiť skrachovaný multikulturalizmus. Sodoma, to sú antihodnoty, ktoré dáva sociálna konštrukcia v ktorej sa popiera osobovo osobnostná entita. V sodome nie je možné odkomunikovať dobro. Odkomunikovať dobrú vôľu. Svedomie. Sloboda je chápaná ako možnosť odkomunikovať každú animálnosť. Postkomunistické krajiny čosi už z toho zažili a hlavne Rusko. Preto aj tie sankcie voči nemu.

Zdá sa mi, že do tohto obrazu zapadá to, ako formuloval problém Solovjov, ako ho interpretuje A. Besancon v knihe Sloboda a pravda. Píše, že Antikristus zneužije eku-menizmus, aby cez neho pospájal všetky cirkvi nie cez ich najsilnejšie, ale najslabšie zložky do jedného svetového náboženstva. Možno povedať, že takto sa má docieliť, aby sa hriech nevolal hriechom. Obeta je zbytočná. Do toho by zapadalo stieranie rozdielov medzi náboženstvami a stieranie rozdielu medzi kresťanským a demokratickým. Potom je tu mediálne šírená predstava demokracie ako zameniteľnej veličiny za kresťanstvo. Tu má svoj pôvod tvrdenie, áno, môžete chodiť na omšu, ale sú aj iné za omšu zameniteľné spôsoby náboženského. Za takéto znehodnotenie svätej omše, obety, uznajú to, čo ostalo, ba aj politické prenasledovanie pre vieru.

Ako sa dá iným spôsobom, ako tým, ktorý naznačil Solovjov, vysvetliť odkaz amerického politika J. Caryho tesne pred odovzdaním vládnej agendy B. Obamom, novozvolenému prezidentovi D. Trumpovi, do Izraela, že buď bude demokratický, alebo židovský, ale že oboje nie je možné. Analogicky je to odkaz aj pre iné náboženstvá. Akoby aj kresťanstvo vylučovalo demokraciu. Solovjov píše, že keď sa Antikristus vyhlásil za jediné pravé vtelenie, „postihla ho nová pohroma zo strany, odkiaľ ju nikto nečakal: povstali proti nemu Židia“.

Nič na tom nemení, že sa na tom „pseudoekumenizme“ mohli popri iných prí-slušníkoch národov zúčastniť aj tí Židia, ktorí sa vzdali svojho náboženstva. Vymenili ideu očakávania mesiáša a jeho príchodu za očakávanie raja už tu na zemi, ako napríklad K. Marx alebo Z. Freud, ktorý sympatizoval s komunizmom. Besancon píše: Židia sú ľudia, sú ľudia, sú ľudia. Pripisovať im špecifické vady je rovnako nebezpečné, ako pripisovať im špecifické cnosti. Pretože sklamanie, že nemusia uvedenú cnosť mať, sa okamžite zvráti v pripisovanie opačného. Teda necnosti. A tak to nie je. Môžeme pripomenúť známe, že hodnoty budú vždy transcendentné ku každému ľudskému konaniu, takže byť cnostný je byť otvorený stále k lepšiemu. A to sa týka každého človeka. Musí sa to však akceptovať, nepestovať svoju exkluzívnosť. Oproti tomu tu je súbor ľudských práv, ktoré akoby nahrádzali cnosti, problematiku bytia, najmä práv k sexuálnym menšinám. Tie je ľahko naplniť bezo zvyšku. V lepšom prípade je v nich iba toľko dobrého, koľko bolo zažité zlého. Dobro tak závisí od miery poznaného zlého. Ale dobro nie je závislé od zlého. Je nekonečné, a preto je predmetom stáleho hľadania. Toto všetko je aj o sexuálnej revolúcii, ktorú tak dobre popísala E. Kuby. Nesúhlas so závermi sexuálnej revolúcie, redukujúcim človeka, že pudová stránka je centrálna a nesmie potlačovať, je interpretované ako potlačenie. Nič sa nesmie potláčať.

Rakúska psychologička E. Lukasová, ktorá sa zaoberá pro-blematikou zmyslu života píše, že všetko nepotlačovanie a odžívanie sexuálnych potrieb ničím neprispelo k duševnému uzdraveniu ľudstva. V duševnej dimenzii človeka princíp homeostázy neplatí. Užívanie si pre užívanie nemá zmysel. Hedonizmus smeruje ku krutosti. Človek okrem biologickej, psychologickej dimenzie má aj duchovnú dimenziu. Potrebuje byť niečím zaujatý, konzumovanie nestačí, človek potrebuje poznať, ako mu je život uložený. Mať cieľ. Mať zmysel života. Lukasová píše, že princíp transcendencie, zmysel pre to, čo nás presahuje, čo chce aj obetu a hodnotu, je spojený s angažovanosťou žiť aj pre iného, ktorá je predpokladom duševného zdravia. Sebatranscedencia protistojí homeostáze, ako protistojí človek zvieraťu. Etické kódexy psychológie upozorňujú, že do duševného života druhého môžeme vstupovať iba s jeho súhlasom. Bol som takto sprivatizovaný zástankyňami redukcionalizmu, ktoré sa pokúšali animalizovať môj duševný život v opojení a hypertrofii psychológie bez duše, ktorá im učarila. Ako zväzácka úderka kedysi. Raz dávnejšie v čase jednej konverzie a druhý raz pri ustálenom duchovnom živote, blízko odchodu do dôchodku. Čert nespí. Kdeže by človek bol hodný dialógu s nimi. Ale rodová ideológia, multikulturalizmus, už nie je iba jeden z názorov v rámci plurality, ale usiluje o súbor sankcií, potrestanie toho, kto má iný názor. To už nie je pluralita, ale nová totalita. Oslobodiť od všetkého tradičného, hlavne od kresťanského náboženstva. Akoby sme počuli: čo je na tom, že Adam a Eva odtrhli jablko poznania v raji. Ten strom je náš a náš boh je iný, on sa s nami o tento strom podelí, nie ako ten váš, ktorý vás z raja vyhnal. Obeta už nie je potrebná.

Na jednom kurze lektor čítal príbeh o prvých ľuďoch v raji. Príbeh bol reinterpretovaný tak, že správanie božie bolo autoritárske a že išlo o prirodzený proces a že od tých čias ľudia potláčajú prirodzené. Ale veď najprv musel byť potlačený optimálny duševný stav prvých ľudí, až potom prišlo to druhé potlačenie. V. E. Frankl vo svojej knihe Nevedomý Boh píše o svedomí, že je to intuitívne cítenie toho, čo má byť, čo ešte nie je. Toto museli prví ľudia potlačiť, hlas svedomia.

To je sféra, ktorú objavuje aj pre psychológiu, okrem iného, aj V. E. Frankl, významný neurológ, psychológ, zakladateľ teórie logoterapie, ktorá za základný motív človeka považuje motív zmyslu života. Ten si človek raz navždy nedáva, treba ho objavovať nanovo odkrývaním hodnôt v danej situácii. V príbehoch ľudí môžeme toto často nájsť, a často nepovšimnuté. Istá seniorka vo svojom príbehu píše. Pochádzam zo siedmich detí. Boli sme chudobná rodina. Mali sme bohatých, bezdetných príbuzných. Tí prišli s návrhom, aby som išla k nim, že našej rodine bude ľahšie. Nosili nám rozličné pozornosti, až nakoniec rodičia súhlasili. Aj ja som bola zvedavá. Po čase som však začala cítiť ťarchu. Nevedela som, čo to je. Bola som smutná. Nejaký čas to trvalo. Až raz prišiel za mnou môj najstarší brat a povedal mi, poď domov. Ty si naša a chýbaš nám. Vtedy toto zlé zo mňa opadlo. Veľmi som sa tešila. Pochopila som, čo ma trápilo. Že im nechýbam. Že ma vymenili. Vrátila som sa. Bola som šťastná. To je jedna z najkrajších skúseností môjho života.

Prežila nanovo svoju hodnotu, ktorá bola takto objavená. Zmysel života sa objavuje často na pozadí utrpenia. Sám V. E. Frankl prežil ako Žid, veľké utrpenie, holokaust. Ostal náboženským Židom. Neodcudzil sa viere. Píše, proti inému názoru Z. Freuda, ktorý sa odcudzil náboženskému, že je to redukcionalizmus rozumieť človeku iba ako biologický determinovanému. Konštatuje, že biologický, pudový determinizmus nie je osudom človeka, pretože človek je orientovaný zmyslom života, slobodou voči zodpovednosti. Religio je vrodené. Teda sloboda k niečomu, a nie od niečoho.

Sodoma je sloboda od všetkého, od akéhokoľvek záväzku.

Rusko sa obrátilo od toho. Ono už Sodomu zažilo naplno. Ruskí duchovní, kňazi, formulujú svoje názory a pýtajú sa európskych biskupských konferencii, čo ony na to? V krajinách, kde uvedené je alarmujúce ako Francúzsko, filozof Besancon v knihe Sloboda a pravda hovorí o príčinách úpadku kresťanstva vo Francúzku. Píše, francúzski biskupi nerozlišovali. Boli obojetní, všetko chápali, chápali všetko a stále opakovali že oni to chápu, všetko a všetkých. Len situáciu katolíka nechápali. Odporúča tri postoje. Prvý - byť realistický. Neunikať do obojakosti a frazeológie. V podmienkach Francúzska, píše, nechcieť vidieť problémy, napríklad s moslimami, znamená riskovať, že sa popudia laici kresťania, ktorí žijú v podmienkach francúzskych predmestí. Tí laici vedia lepšie ako francúzski biskupi, aká je situácia skutočná. Druhé odporúčanie je, aby sa kresťania učili rozlišovať medzi jednotlivými náboženstvami. Aj na Slovensku už je veľká časť populácie presvedčená, že nerozlišovanie medzi náboženstvami je znakom pokroku. Rozlišovanie znakom zaostalosti. Besancon pri-pomína, že kresťanský Boh je otec. Ale u Moslimov nie je to otec. Ježiš a Mária majú iný význam ako v kresťanom vlastnej viere. Nakoniec tretie odporúčanie, učiť kresťanov argumentovať, brániť svoje náboženstvo. Signálom, že sa to nevie, je aj na Slovensku ubúdanie katolíkov pri štatistických prieskumoch. Ľudia prežívajú rozpor, kresťanstvo sa často hlása, akoby okolo bol samý raj, akoby tu nebolo nič, čo odporuje kresťanstvu. Pričom sami každodenne prežívajú, ako málo sa z kres-ťanstva reflektuje vo svete, ktorému nemôžu uhnúť, aj keby chceli. To ľudí mätie. Nevidia, že by niekto bol ochotný za kresťanstvo, katolicizmus trpieť, obetovať svoju pozíciu a riskovať, že mediálny priemysel sa doňho pustí. Stvorí o ňom nepravdivý scenár. Tak, ako to bolo v politických procesoch. Ale na toto treba ľudí pripraviť a podstúpiť tento zápas. Týka sa to aj kňazov. Vziať na seba tento kríž nepravdivých scenárov života ľudí. Veď je napísané, tešte sa ak budú o vás nepravdivo všetko zle hovoriť. Vaša odmena v nebi je veľká. Len to povedomie neba sa neobnovilo po totalite. Miesto kresťanskej obnovy sme boli liečení šokom. Ten nabudil pud sebazáchovy a výsledok je boj rozličných partikulárnych záujmov v slovenskej spoločnosti. Jej pomalý rozpad.

Mediálny smog cítia všetci, nemožno sa tváriť, že ho niet. Preto si nemyslím, že by bol problém ľudí pripraviť na rozpoznanie nových falošných scenárov. Aj vtedy sa dá žiť ten pravý život v kontakte s eucharistickým. Platí, Pán je môj pastier, nič mi nechýba.

Animálnosť v modernom svete postihol už v devätnástom storočí francúzsky básnik, autor Kvetov zla, Baudelaire. Napísal: V každej chvíli sa v každom človeku prejavujú dva neoddeliteľné sklony. Jeden k Bohu, jeden k satanovi. Vzývanie Boha či spirituálnosť je túžbou po vzostupe, vzývanie satana, či animálnosť je radosťou zo zostupu. Rozhovory so zvieratami, láska k ženám (bez celoživotného záväzku), i dôverné rozhovory so psami, mačkami. Myslím, že tento zostup má znaky závislosti. Radosť z neho sa opakovaním stáva stále menšou a menšou. Zároveň pribúda negatívnych pocitov, a tak vzniká snaha po vynaliezavosti, aby animálna radosť neoslabovala. Možno tu niekde má svoj pôvod nielen alkoholizmus, závislosť od alkoholu, drog, ale aj pedofília či iné sexuálne závislosti. Pribúda absurdnosti. Vzostup k spirituálnemu nevylučuje telesnosť, len ju zapája do plnšej účasti na hodnotách, k napĺňaniu cez motív mať viacej života cez spirituálne náhľady. Napríklad v prieskume prežívania spirituálnych potrieb istá pani píše: vždy som mala manžela rada, ale až teraz viem, čo je to láska, vedela by som mu odpustiť aj takú zlú vec, akou je manželská nevera. To je vedomie dobrého svedomia, toho, čo má byť, teda manželská vernosť, ale aj transcendencia láskou. Iná zase píše, vydala som sa z rozumu, mám rada svoje deti, ale mám problém so vzťahom k manželovi. Tu je nezreteľný ten vzostup, spirituálny náhľad. Je dôsledok toho, že najprv sa koná, ako sa zdá, čo je užitočné, sebazabezpečujúce, ako dávanie zmyslu života ,a potom sa toto konanie vyhlási za zákon. To je pre moderného človeka dosť charakteristické. A neraz je príčinou straty zmyslu. Istý otec píše, tešíme sa, až celá rodina ide do prírody cez voľné dni. To je spiritualita nie vo vzťahu k Božiemu, ale iba k prírodnému. To by mohlo poukázať časom aj na vyššie, ale ak nie, tak to môže byť ten „ radostný zostup“, o ktorom píše autor Kvetov zla. Je na nás aby sme sa sami cítili povolaní k vzostupu cez kresťanstvo, aby sme usilovali o spirituálne vhľady, vedeli obetovať a nie len o technologické zručnosti, kompetencie. Aby sme nechceli budovať iba systémy civilizácie ako zdroje, ktoré majú nahradiť našu vlastnú povolanosť robiť osobné dobro. Aby sme sa učili rozlišovať posvätné a profánne, večné a časné, aby nás nestihol údel iba profánneho a iba časného, až príde doba, kedy sa kúkoľ hodí na oheň a pozberá sa pšenica.

STANISLAV HVOZDÍK

Prosba k priaznivcom Kultúry

Veľmi pekne ďakujeme,
že viacerí z vás
reagovali na prosbu redakcie
a podporili vydávanie
nášho časopisu Kultúra.
Prosíme, nepoľavujte
v ušľachtilom úsilí,
prispejte na číslo účtu Kultúry
v Slovenskej sporiteľni

IBAN
SK6909000000000170427664

Mediálna blokáda ako prejav nefungujúceho právneho štátu

Nie je žiadnym tajomstvom, že ĽS Naše Slovensko je dlhodobo terčom mediálnych útokov a dôslednej antikampane, s cieľom jej očierňovania a faktického eliminovania jej vplyvu na politický a verejný život. Takúto nepriateľskú a dehonestujúcu kampaň voči tejto strane sme mali možnosť zaregistrovať už pred parlamentnými voľbami v roku 2016, avšak v súčasnosti, teda po vstupe tejto strany do parlamentu SR sa útoky voči nej a jej predstaviteľom zintenzívnili. K napĺňaniu tohto zámeru si samozvaní ochrancovia demokracie a ľudských práv zvolili, okrem iného, aj informačnú blokádu ĽS Naše Slovensko, pri realizácii ktorej významnú úlohu zohrávajú „mainstreamové“ média, ktoré ĽS Naše Slovensko bránia vo vytváraní pozitívneho obrazu a sebaprezentácie prostredníctvom tradičných médií (televízia, rozhlas, periodická tlač) a ktoré oprávnene môžeme považovať za predĺženú ruku ich vlastníkov a držiteľov vládnej moci na Slovensku.

Ako príklad a zároveň aj potvrdenie vyššie uvedených tvrdení nám môžu poslúžiť programy spravodajských relácií ako v súkromných „mainstreamových“ televíziách, tak aj v tej našej, vládnou mocou kontrolovanej verejnoprávnej televízii.

V tých najsledovanejších masovokomunikačných médiách sa na pra-videlnej báze uskutočňujú diskusné relácie, na ktoré so železnou pra-videlnosťou nie sú pozývaní zástupcovia ĽS Naše Slovensko. Takýto postup je v rozpore so slobodou prejavu, ktorá aj ĽS Naše Slovensko a jej predstaviteľom garantuje právo na prezentáciu a zverejňovanie vlastných predstáv, názorov a postojov. Na druhej strane, z hľadiska práva na informácie nie je umožnené ĽS Naše Slovensko šíriť vlastné idey, zatiaľ čo divákom diskusných relácií je upierané právo na slobodné vyhľadávanie a prijímanie informácií.

Spôsob boja našej mediálnej opozície nie je ničím iným ako cenzúrou v priamom prenose. Áno, presne tou cenzúrou, ktorú Ústava SR v zmysle článku 26 výslovne a bezpodmienečne zakazuje. Slovenská republika je v zmysle článku 1 Ústavy SR zvrchovaný, demokratický a právny štát. Aspoň tak sa to uvádza v najvyššom zákone štátu. Avšak existencia názorovej plurality je najcharakteristickejším znakom a podmienkou fungovania parlamentnej demokracie, t. j. systému, ochrana ktorého tak leží na srdci všetkým našim tzv. štandardným politikom. To v prenesenom význame znemená, že každý politický subjekt môže mať a prezentovať iný názor na riešenie celospoločenských problémov.

Pre demokraciu je vlastnou konkurencia politických subjektov a ich vzájomná súťaž o priazeň elektorátu. Úlohou masovokomunikačných médií nie je sa tejto súťaže zúčastňovať, ale o nej objektívne a nestranne informovať.

Aby sme však úplne nekrivdili „mainstreamovým“ médiám, veľmi sporadicky sa o ĽS Naše Slovensko objaví nejaká zmienka. Problémom však je, že médiá ani v tomto prípade nedodržiavajú zákonnú požiadavku informovať objektívne a nestranne, pretože o našich aktivitách informujú skreslene a výhradne len v negatívnom svetle. Často využívaným prostriedkom dehonestovania ĽS Naše Slovensko a jej predstaviteľov je snaha „mainstreamu“ zostrihať celú reportáž spôsobom, ktorý nás buď to zosmiešňuje, ukazuje ako nekompetentných alebo ktorým sa do vysielania dostanú len také negatívne reakcie bežných ľudí, ktoré dehonestujúcim spôsobom vykresľujú naše aktivity. Výnimkou nie je ani vlastný komentár moderátora uprostred odvysielaného spravodajského príspevku. Takéto zaujaté a neadekvátne komentáre moderátorov sú, okrem iného aj hrubým porušením zákona o vysielaní a retransmisií, ktorý v § 16 ods. 3 písm. b) prikazuje, že názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti je na mieste otázka, prečo „mainstreamové“ média konajú v rozpore s ústavne garantovanou slobodou prejavu a právom na informácie a prečo vedome porušujú aj právne predpisy nižšej právnej sily, než je Ústava SR?

Odpoveď je zrejmá. Naša mediálna opozícia nie je nezávislá (tá verejnoprávna už vôbec nie), pretože je len nástrojom v rukách mocných ekonomických elít, ktoré zo zákulisia ovládajú politickú scénu a jej jednotlivých aktérov. Všetkých, až na jediného aktéra – ĽS Naše Slovensko, ktorá ako jediná skutočná opozícia a súčasne jediná reálna alternatíva vládnej koalícií, predstavuje pre šedé eminencie Slovenska citeľnú hrozbu. Preto je ĽS Naše Slovensko prirodzeným nepriateľom číslo 1 pre všetky „mainstreamové“ médiá a ich finančných a politických mecenášov.

PhDr. Štefan Surmánek, CSc.

Zakázaný film Bitka pri Viedni

(Pokračovanie z 2. strany)

(Deň obliehania: Jedenásty september 1683). Išlo síce o taliansko-poľskú koprodukciu (Rakúšania ponuku na spoluúčasť odmietli), no z hľadiska protagonistov mala snímka široké medzinárodné zastúpenie. Kvalita výkonov na jednotlivých postoch by sa dala hodnotiť rôzne, každý súdny divák tohto filmu však azda potvrdí, že Fahrid Murray Abraham v hlavnej úlohe kapucínskeho kazateľa Marca z Aviana svojím výkonom hlboko zatienil všetkých ostatných kolegov.

Po premiérach v oboch domovských krajinách spustili mainstreamové tlačené aj internetové médiá hotové kobercové nálety zžieravej kritiky a neskrývaného pohŕdania (Taliansko – Movie Player [movieplayer.it] , Il Secolo XIX , Onda Cinema , La Stampa ; Poľsko – Gazeta Wyborcza , Polityka , Co Jest Grane). Namierené boli najmä voči údajnej plochej kresbe filmových postáv, lacným vizuálnym efektom na úrovni trikov z počítačových hier chabej úrovne, väčším alebo menším faktografickým nepresnostiam či voči príliš jednostrannému pohľadu na vykresľovaný vojensko-náboženský konflikt. Skrátka, každá jedna vec – nech už brvno alebo smietka – bola dobrá na to, len aby čo najviac zatajila, zahmlila alebo prekryla ťažiskový zámer režiséra a odradila ďalších možných divákov od cesty do kina za týmto filmom.

Čo i len čiastočne pozitívne hodnotenia boli ozajstnou výnimkou , no v podstate sa tým len potvrdilo pravidlo totálneho odsúdenia šíreného masou „politicky korektných“ či bulvárnych plátkov. Žiaden z ich „odborných“ kritikov nechcel vidieť, počuť a už vôbec nie verejne uznať, že Martinelli navonok fingoval kulisu akčnej historickej drámy okorenenej niekoľkými dejovými zápletkami z prostredia politiky, každodenného života či sféry nadprirodzena, aby cez všetky tieto výrazové prostriedky postupne odovzdal skutočné posolstvá, o ktoré mu v prvom rade išlo. Varovné posolstvo o sebazničujúcej rezignácii dnešných Európanov na vlastnú historickú pamäť a tradičnú identitu (ukotvenosť vo vlastnej rodine, národe a domovine), o naivite ich „liberálneho“ morálno-etického glajchšaltovania všetkých jestvujúcich kultúrno-religióznych svetonázorov (samozrejme, až na ten kresťanský) i o falošnom pocite bezpečia voči hrozbám plynúcim z rôznych cudzích civilizačných elementov, ktoré stáročia od počiatkov lúpežívej kolonizácie všetkých ostatných svetadielov spätne doliehajú na Starý kontinent.

Hoci od nakrútenia a premiér filmu uplynuli už viac ako štyri roky, spôsob jeho doterajšej mediálnej prezentácie je výrečným dôkazom, že ide o dielo nechcené, ba kýmsi vplyvným spoza opony veľkého diania v celej Európe priam nenávidené. Prístup na oficiálnu stránku filmu je zakázaný (pozri www.11settembre-1683.com) a politickú konformnosť jeho jediného povoleného, teda „xenofóbno-rasistického“ a „protiislamského“ verejného obrazu zaujato strážia štyri jazykové mutácie na Wikipédii , ktoré ešte aj to málo priznaných kladných ohlasov vybavili zavádzajúcimi, prípadne rovno falošnými odkazmi. Slovenským návštevníkom stránky YouTube zas občas zasvieti na monitoroch aj strohá veta: „Používateľ, ktorý odovzdal toto video, ho nesprístupnil vo vašej krajine“ . Dokonca sa objavila aj verzia „zaopatrená“ audiozáznamom predstavujúcim nesúrodý zhluk hlasov, tónov, zvukov a pazvukov, so zjavným cieľom čo najviac film zosmiešniť.

Krátko pred nanajvýš symbolickým 333. výročím rozhodujúceho ozbrojeného sporu druhého veľkého obliehania Viedne osmanskými Turkami si chceli uctiť pamiatku najvyšších obetí tisícov kresťanských obrancov Európy aj aktivisti z občianskeho hnutia (predtým politickej strany) Magnificat Slovakia. 3. augusta 2016 preto zaslali generálnemu riaditeľovi Rádia a televízie Slovenska, pánovi Václavovi Mikovi, žiadosť o odvysielanie filmu R. Martinelliho verejnoprávnou televíziou v deň samotného výročia. Namiesto kladnej odpovede sa však dočkali zamietavého stanoviska, zdôvodneného údajne nedostatočnými kvalitatívnymi štandardami snímky. Aby pán generálny riaditeľ nebol náhodou obvinený zo subjektívnej zaujatosti, zakryl sa pritom figovým listom akéhosi anonymného „dramaturgického tímu“ RTVS. Ten mal na jeho pokyn splodiť „...profesionálny názor na vhodnosť zaradenia uvedeného filmu do vysielania RTVS“. Okrem rôznych floskúl, viac či menej kopírujúcich frázy z vyššie spomenutých odmietavých kritík talianskych a poľských žurnalistov, sa v odpovedi zaskvela veta, ktorá bola kľúčovým ortieľom nad ďalším osudom Dňa obliehania v našom verejnoprávnom éteri: „Najväčším problémom scenára, a aj celého filmu je nielen podľa nás manipulatívny pohľad na historické udalosti s neskrývaným xenofóbnym a šovinistickým podtónom.“Agilní členovia združenia Magnificat Slovakia na čele s Antonom Seleckým, dlhoročným odporcom voči komunistickej totalite, síce netajili svoje rozčarovanie , no nemienili sa len tak ľahko vzdať svojho zámeru čo najviac rozšíriť odkaz Martinelliho filmu.

Rozhodli sa na vlastné náklady zakúpiť vysielacie práva a zorganizovať sériu projekcií filmu na rôznych miestach na Slovensku. Navyše, súbežne s tým aj zvýšiť historické povedomie svojich spoluobčanov o memente opakujúcej sa tureckej hrozby propagáciou úplnej novinky na slovenskom knižnom trhu, obsiahlej populárno-náučnej monografie doktora Emila Vontorčíka Bitka pri Viedni 1683 . Začali v Bratislave: najprv 7. novembra 2016 v Zrkadlovom háji v Petržalke, potom 15. novembra v dome kultúry v Dúbravke a pripravené majú aj predstavenie začiatkom decembra v Ružinove. Popri tom sa chystajú aj do Trnavy, Žiliny a niekoľkých ďalších slovenských miest a obcí.

Na možnosť širšie a celistvejšie zhodnotiť reakcie slovenskej verejnosti na túto občiansku aktivitu si ešte budeme musieť nejaký čas počkať, aj tak sa však relatívne rýchlo objavili prvé prudké ohlasy na uvedený cenzorský zásah V. Miku . Keď pred rokom, 3. októbra 2015, usporiadali iní občianski aktivisti (Bratislavský okrášľovací spolok a Spoločnosť Fringia) spomienku na tú istú bitku pri Viedni z roku 1683, nikto im nevyčítal xenofóbiu či šovinizmus, ba získali si mediálnu aj organizačnú podporu regionálnych denníkov a televízií, bratislavského primátora, starostu bratislavského Starého Mesta, Poľského inštitútu v Bratislave, dokonca aj veľ-vyslancov Poľska a Maďarska na Slovensku. Podujatie síce malo bohatý kultúrno-náučný, zábavný aj pietny program, no dalo by sa s úspechom pochybovať o tom, že o ňom aj za Svätým Jurom počulo a najmä si jeho posolstvo hlbšie vrylo do pamäti viac než len pár fanúšikov, striehnucich každý rok na nejakú dobovú rekonštrukciu tej či onej významnej bitky – počnúc starovekom a končiac najnovšími dejinami. Žeby to bolo tým, že sa organizátori viac zamerali na pastvu pre oči lačné po pompéznych rituáloch, patetických deklamáciách a rachote starých zbraní, než na kľúčové duchovné a rodové dedičstvo veľkého víťazstva kresťanských síl, ktoré bojovali a umierali za slobodu svojich i budúcich pokolení domácich národov Európy? Nuž, zatiaľ má u nás každý na výber: buď si dá multikulturalistické bratislavské rožky (legendami opradené pečivo, ktoré sa viažu práve k obliehaniu Viedne Turkami r. 1683) a poplače si po stoprvýkrát nad skonom žalára národov zvaným c. a k. monarchia , alebo si radšej prečíta knihu nitrianskeho historika a pozrie zakázaný film možno málo známeho, no nepochybne odvážneho talianskeho režiséra. A nezabráni mu v tom ani Mikovo silácke vŕzganie hrdzavými dverami od trezoru. V snahe o demonštráciu vlastnej moci prejavil pán generálny len slabosť ducha a popri tom ešte jednu, o ktorej sa Bulgakovov Pilát Pontský vyslovil tak farbisto a hlavne pravdivo: „...zbabelosť je nesporne jednou z najhorších ľudských slabostí. Tak to aspoň vyhlasoval Ješua Ha-Nocri. Nie, filozof, nesúhlasím: je to vôbec najhoršia ľudská slabosť!“

(Článok je širšou verziou článku pôvodne publikovaného v Extraplus 12/2016)

Vyhlásenie k útokom štátnych a verejnoprávnych inštitúcií Slovenskej republiky proti slovenskému katolicizmu

Slovensko a slovenský ľud zažíva na začiatku roku 2017 kruté precitnutie. Začali sa útoky na samotnú podstatu slovenského národného, náboženského a historického bytia. Príslušníci kriminálnej polície navštívili a obťažovali významného slovenského a európskeho historika, nositeľa vysokého talianskeho štátneho vyznamenania profesora Milana S. Ďuricu a naznačili prenasledovanie predsedu Ústavu dejín kresťanstva ThDr. Jána Košiara. Naproti tomu nekonali, keď v predstavení z dielne Slovenského národného divadla „Natálka", ktoré odohrali v pezinskom gymnáziu, divadelníci znevažujúcim spôsobom nainštalovali votívnu sochu Panny Márie Lurdskej k nacistickým symbolom. Vo verejnoprávnych inštitúciách a médiách sa opakovane znevažujú sviatosti, ako je krst či manželstvo. Rozmnožujú sa urážky, zastrašovanie, prenasledovanie kresťanov katolíkov, hanobenie univerzálnych symbolov kresťanstva zo strany verejnoprávnych inštitúcií aj štátnej moci.

Odsudzujeme túto hybridnú protikresťanskú a protikatolícku kampaň zameranú na potlačenie základných práv a slobôd celej slovenskej populácie. Podporujeme aktivity Matice Slovenskej a ďalších organizácií v prospech zachovania národnej jednoty a kresťanských tradícií Slovenska.

V Bratislave
dňa 11. februára 2017
na 159. výročie prvého zjavenia
Panny Márie v Lurdoch

Za Občianske združenie RASTIC
Prof. Dr. PETER MLKVÝ, CSc.,
predseda Ing. MIROSLAV BOLDIŠ
Prof. Dr. ANTON GÚTH, CSc.
Prof. Dr. ŠTEFAN HRUŠOVSKÝ, CSc.
RENÉ PAVLÍK

Peniaze sú len na prvom mieste

Skôr ako začne spravodajstvo z rozhlasu alebo televízie tipujem, ktorá skupina bude znovu pýtať zvýšenie platu a hroziť štrajkom: budú to lekári, zdravotné sestry, učitelia, letci? Potvrdzuje sa mi poučenie z dávnej mladosti: „Za všetkým hľadaj ženu, alebo peniaze!"

To prvé je motivované žiadostivosťou, to druhé chamtivosťou. To prvé sa dá pochopiť, veď v živočíšnej ríši sa túžba po rozmnožovaní stala existenčnou podmienkou, lebo len silný pohlavný pud prinúti živočíchov k tomu aby vynaložili značnú námahu, odovzdali svoje gény, nepodľahli pohodliu a zachovali rod. I rastlinná ríša používa rôzne triky v záujme reprodukcie.

Chamtivosť je však vlastná iba ľuďom, lebo v prírode si každý berie toľko, koľko potrebuje na prežitie. Výsledkom nesmiernej chamtivosti je súčasná nerovnosť v rozdelení majetku na svete, keď pár percent obyvateľov Zeme vlastní toľko materiálnych hodnôt ako zvyšok občanov. No a ďalšia vlastnosť opíc a ľudí je schopnosť napodobňovať a závidieť. To potom spôsobuje honbu za tým, čo nemáme a myslíme si, že nutne potrebujeme. Vymenovať všetko zlo, ktoré z toho vzniká by si vyžadovalo ďalší článok.

V aktuálnej situácii v našej spoločnosti (demokratickej) pokladám za veľmi nepekný jav, ak si v záujme dosiahnutia svojho prospechu niekto berie rukojemníkov. A to obyčajne tých najbezbrannejších: starých, nevládnych, imobilných, chorých, ktorí sa nemôžu brániť, len ticho trpieť. Ako k tomu prídu deti, ktoré v svojom krátko vymedzenom čase majú získať potrebné vedomosti, návyky a schopnosti, keď ich pedagógovia vyhlásia štrajk a bojujú za svoje práva, alebo cestujúci náhliaci sa za svojim roky odkladaným cieľom, jedno či rodinným alebo pracovným, a musia pre štrajkom zrušené lety všetko zmeniť, odvolať a niekedy prísť o životnú šancu? A čo trpiaci, so strachom čakajúci na operáciu, keď je opäť odložená?

Pritom v minulosti i v čase vojny sa branie rukojemníkov pokladalo za nerytierske, nečestné, hanebné najmä ak išlo o nevinných civilistov. Dnes takýto akt rukojemníctva je pokladaný za terorizmus. Naozaj musíme používať až takéto metódy? To sa pýtam nielen tých, čo žiadajú, ale aj tých, ktorí prideľujú! Veď ak skutočne štát vykazuje také výborné výsledky, prečo to necítia i jeho občania?

Poľnohospodári vôbec nemajú dôvod k spokojnosti, keď prakticky všetky produkty živočíšnej, ale už aj rastlinnej výroby sa ocitajú v situácii, kedy nákupné ceny nedosahujú úroveň ani priemerných nákladov. Neštrajkujú! Ani si neviem predstaviť opustené, zanedbané polia, nepodojené kravy, lačné a smädné ošípané, hydinu, kone, ovce. Viem, že sedliakovi by to nedalo, ale aj on musí a chce žiť, a nie živoriť! Sedliaka teší práca a nechce štát s klobúkom v ruke! Ale niekedy si myslím, že by mal aspoň ostro protestovať! Chýba maštaľný hnoj či traktory? Treba sa ozvať! Všimnite si, ako sa problematika chlebového odvetvia nenápadne vytratila z programov politických strán! Z priority do stratena. Nezabúdajme, že Slovensko je vidiecka krajina. A poľnohospodár sa z nej nenápadne vytráca, príroda bez neho pustne. Kedy sa štát zobudí, keď ho nepresvedčí ani strata potravinovej bezpečnosti? Veď fakt, že vo väčšine potravinových článkov sa z domácej produkcie pokrýva sotva na 40% v krajine, ktorá je schopná svojím pôdnym fondom pokryť nároky desať miliónov obyvateľov, svedčí o hrubom zanedbaní povinnosti štátu, a to nehovorím o sústavných problémoch s kvalitou dovážaných potravín, čo ohrozuje zdravie občanov a zaťažuje naše chabé zdravotníctvo. To nikomu nič nehovorí ani desivé číslo, že naša negatívna obchodná bilancia v agrokomoditách je na úrovni 1,3 miliardy eur a je už reálne ohrozená potravinová bezpečnosť štátu? Za takéto negatívne saldo by mal byť niekto braný na zodpovednosť a môj bývalý družstevný predseda by povedal „a pykať!" Som presvedčený, že je lepšie dnes podporiť, ako zajtra draho preplácať. Vidíme, čo sa deje s cenami zeleniny po tom, čo len v jednej krajine Európy dôjde k neúrode a keď v dô-sledku kalamity v Španielsku sa musí časť produkcie nahradiť dovozom z USA.

Vrátim sa k financiám. Nič kvalitné nie je lacné. Uznávam a podporujem oprávnené mzdové nároky učiteľov, sestier aj lekárov, ale aj iných, ktorí denne odovzdávajú námahu svojich rúk a um pre blaho ostatných, ale pripomeniem, že nikdy nebola svedomitá, poctivá práca, konaná nad bežnú úroveň dostatočne ocenená.

Poznám z vlastnej skúsenosti riaditeľa jednotriedky v podhorskej dedinke. Učiteľský manželia dokázali v minulom storočí kvalitne učiť deti a stihli každoročne nacvičiť ochotnícke divadlo, ľudové tance a vianočné koledy, riaditeľ hral v kostole na organe a vybavil každý pohreb. Stačil odbornými včelárskymi a ovocinárskymi článkami v časopisoch šíriť osvetu a pokrok. Ale nielen učiteľ, aj tamojší lekár nikdy neposlal chorého na pohotovosť do mesta, ale ošetril ho i o polnoci doma.

Dokonca keď v tuhej zime volali v noci na druhý koniec dediny, rýchlo sadol v 20 stupňovom mraze v pyžame do svojho auta, z ktorého na noc vypustil vodu z chladiča (Fridex ešte nebol) a zachránil mu život, motor škodovky nie. Zdravotná sestra ochotne prijala pacienta v nedeľu v svojom rodinnom dome a pichla mu penicilín, aby neprerušila liečebnú kúru. Rovnako nikdy neodmietol nočnú pomoc pri telení záhumienkových kráv družstevný veterinár a zootechnik, a tá bola v jarných mesiacoch na dennom (nočnom) poriadku.

I vtedy i dnes si uvedomujem osobné riziko takého konania, ale viem, že ich to neodradilo, lebo vedeli a chceli pomáhať!

A nepamätám si otázku:

„Čo za to?"

To je výkon povolania v praxi, to nie je nádenná nútená práca, ale poslanie, podmienené pocitom zodpovednosti a profesijnej hrdosti.

NORBERT M. BEŇUŠKA

Z vernosti Pravde

Gigantické sú rozmery súčasného vojenného zápasu v každom ohľade. Prevyšuje preto táto vojna všetky doterajšie, nielen v rozmeroch, ale i v zámeroch a týmže prispôsobených prostriedkoch. Nikdy sa ešte v dejinách nestalo, že by sa bola mobilizovala tak ohromná technická sila k víťazstvu idey ako v tejto vojne. Myšlienka, idea, o víťazstvo ktorej bojuje tak ohromný technický aparát je: rovnosť národov v práve na život a v nárokoch na primeraný podiel na bohatstve sveta. Táto zásada prirodzeného práva bola pošliapaná mierovými zmluvami po svetovej vojne a trvale pošliapanú chcel udržať ideu túto politický systém po vojne vládnuci. Bolo len prirodzené, že sa proti tejto snahe hneď od počiatku, ešte ani neuschli podpisy na mierových zmluvách, zdvihol odboj. A je len dôkazom historickej logiky, že národ nemecký ako najviac ponížený a najväčšmi ohrožený stal si na čelo odboja. Dlhých dvadsať rokov uplynulo, čo sa nemecký národ odhodlaný na život a na smrť chystal na tento odboj. Šlo to viac-menej skryte, ale tým húževnatejšie. A keď už

JOZEF TISO

Slovenský štát je duchovným mocnárstvom

bola dovŕšená miera i poníženia i prípravy na odboj, pohol sa stroj odboja a pohla sa i zem.

A s týmto pohnutím sa zeme precitne i slovenský národ. Vedomý a vedený vedomím svojho suverénneho práva na riadenie svojho života už 6. októbra 1938. Reklamuje pre seba samourčovacie právo, ktoré potom 14. marca 1939 realizuje vo vyhlásení samostatného slovenského štátu. Po zjednotení nemeckých krajov prvým kladným činom započatého odboja je slovenský štát a to nie ako niečo vedľajšieho, ale ako výrazný zjav hybnej sily celého odboja. Zemepisná rozloha, hospodársky potenciál, etnografická odlišnosť neboli by pôsobili na hybnú silu odboja priamo a bezprostredne smerom k vytvoreniu štátu slovenského, keby nebol vplýval na ňu duch nového sveta, duch to rovnoprávnosti každého národa. Tomuto duchu môže ďakovať svoj vznik slovenský štát a preto sme oprávnení menovať ho duchovným mocnárstvom lebo sila jeho nekotví v sile hmotnej, fyzickej a hospodárskej ale v sile duchovnej, v rovnoprávnosti jednotky slovenskej s ostatnými národnými celkami. Tento duch vládol v slovenskom národe odjakživa, takže len týmto duchom vedený mohol si trúfať vždy v minulosti, medzi neprajnými okolnosťami a za neutešených mocenských pomerov ísť svojou vlastnou cestou. A tomuto duchu môže ďakovať národ slovenský okamžité spamätanie sa, keď sa odboj ešte len ako podzemné mrmlanie zjavoval, aby sa chopil samostatného života vtedy, keď iní starší a mocnejší strácali hlavu a nenašli správnej orientácie. A preto odboj začatý v duchu rovnoprávnosti vyvolal čo prvé svoje reálne ovocie slovenský štát prv, než by bol siahol k sile fyzickej, aby bolo zjavné, že štát slovenský je výslednicou stvoriteľských síl ducha.

A čo iné dokazuje dvojročné trvanie slovenského štátu? Dva roky... Ako málo a ako moc je to! Tempo dnešného života sotva dovoľuje robiť zastávky; skutočná potreba velí ísť stále napred. A predsa je práve v záujme správnehousmerňovania žiadaného tempa zastaviť sa na chvíľu aspoň v mysli a bližšie si všimnúť týchto dvoch rokov. Čoho sú dôkazmi? V prvom rade toho, že slovenský štát je duchovným mocnárstvom! Veď zemepisná poloha, hospodársky potenciál a etnografická zvláštnosť slovenského človeka nielen v minulosti, ale ešte i teraz, v roku 1941, slúžia našim neprajníkom za podklad pre pochybovanie v možnosti samostatného štátneho života slovenského národa, a ten slovenský štát prežil prorokovaných šesť týždňov, ďaleko je už od milostive povolených niekoľko mesiacov a prežiť mal už prvé dva roky naproti všetkým výpočtom zakladajúcim sa na hmotných predpokladoch. Pripustiť musia teda i neprajníci, že pravdou je, čo sme my vždy vyznávali a na čo sme si vždy zakladali, že žije, žije duch slovenský! Ba pod blahodarnou egidou slovenského štátu ožil tento duch slovenský mierou netušenou, takže trvanie štátu slovenského dokazuje väčšmi než jeho vzniknutie, že štát slovenský je duchovným mocnárstvom. V samostatnom štáte slovenskom duch slovenský robí divy a zázraky. Hruda slovenská vydáva viac úrody, ruka slovenská tvorí viac práce, hlava slovenská vyžiaruje viac myšlienok, srdce slovenské skrýva viac tepla, pospolitosť slovenská má viac jednoty, lebo všetko toto je bezprostredné pod blahodarným vplyvom svojského života v samostatnom štáte. Kto by pochyboval o tomto všestrannom viac v slovenskom živote a nepripisoval by toto duchu slovenského štátu, ten by seba i nás postavil pred záhadu, odkiaľ je teda ten slovenský štát pri tých neprajných predpokladoch predsa nielen skutočnou realitou, ale i samostačnou a životaschopnou jednotkou. Samostatným štátnym životom oživený duch slovenský je to, čo zvyšuje hospodársky potenciál, čo zmierňuje zemepisnú polohu a berie ostrie etnografickým zvláštnostiam. A preto plným právom môžeme štát slovenský pomenovať mocnárstvom duchovným. Duch ho stvoril, duch ho drží, duch ho zveľaďuje, lebo on sám je teplou hriadkou ducha slovenského. A to nielen v rámci svojich zemepisných hraníc, lež i ďalej, pre každého Slováka kdekoľvek na svete žijúceho.

Ako sa na ducha sluší, pôsobí štát slovenský vyžiarovaním svojho ducha ako slnečné protuberancie tým istým požehnaným spôsobom za hranicami ako doma. Svedkom mi je ten radostný odkaz do sĺz dojatého nášho brata Slováka v zahraničí, ktorý po tieto dni poslal nám sem domov a ktorý znie takto: „Povedzte im doma všetkým, že slovenský štát milujeme, tešíme sa mu, a čo by bol menší, ako moja päsť, milovali by sme ho, lebo cítime ho i my, že jestvuje." A čo to cítia na sebe tí naši zahraniční bratia z toho slovenského štátu? Iste nie jeho fyzickú silu ani jeho hospodársky potenciál, ale cítia ochranné krídla ducha slovenského štátu, ducha to rovnoprávnosti národov.

Štát je mocenská organizácia, preto buduje hospodárstvo, financie, armádu, ale robí tak, aby sa uplatniť mohol duch, ktorý toto obživuje. Historické svoje poslanie splní štát slovenský, keď sa vo všetkom, čokoľvek svojou organizáciou zachycuje a zveľaďuje, uplatňuje duch slovenský. Ako holubica vypustená z korábu Noemovho vznášala sa naprázdno nad vodami nenachádzajúc miesta, kde by sa usadila, žil by bezúčelne i duch slovenský ak by nemal, ako kedysi počas národnej poroby, kultúry, hospodárstva, sociálneho života, brannej pohotovosti, ktorú by riadil a spravoval, tak ani štátna organizácia týchto oblastí nemala by zvláštneho určenia a tak ani titulu k jestvovaniu, ak by ju nespravoval zvláštny duch a to slovenský. Preto charakteristickú známku nášho štátu budeme mať vždy na zreteli pri všetkom svojom počínaní, aby žil a prekvital duch slovenský!

Slovák, r. 23, 1941, č. 62, str. 1

Korunný princ a kňaz Georg Saský

Odporca nacistického režimu

Významovú príbuznosť slov „knieža“ a „kňaz“ v sebe spája postava saského princa Georga z rodu Wettinovcov (1893-1942).

Narodil sa do starobylého nemeckého rodu, ktorý odvodzoval svoj názov od hradu Wettin severozápadne od Halle. V priebehu storočí sa k rodovým dŕžavám pripojovali ďalšie územia a roku 1423 napokon vojvodstvo Sachsen-Wittenberg, ktoré rodu prinieslo obzvlášť veľký rozkvet. Saskí kurfirsti sa stali v 16. storočí ochrancami a mecenášmi M. Luthera a prestúpili na protestantizmus. Pre rod mal mimoriadny význam kurfirst August II. Silný, ktorý sa stal roku 1697 kráľom Poľsko-litovskej únie a pred obrazom Panny Márie zo sliezskeho mesta Piekar (Piekary) konvertoval na katolicizmus. Hoci rod Wettinovcov neskôr poľskú korunu stratil, zapálenie pre vieru v ňom nevyhaslo. Saský kráľovský rod dal Katolíckej cirkvi pätnásť biskupov, kňazov a mníchov, štyroch rádových rytierov a dvadsať rehoľníčok. Princ Christian August bol v 18. storočí kardinálom, ostrihomským arcibiskupom a uhorským primasom, princ Moritz Adolf bol litoměřickým biskupom a princ Clemens Wenceslaus bol augsburským biskupom. Z ostatných desaťročí spomeňme Georgovho strýka Maxa (1870-1951), ktorý sa venoval východnému kresťanstvu a bol profesorom na univerzite vo Fribourgu.

Princ Georg, nazývaný podľa lužickosrbskej formy mena aj „Jury“, sa narodil 15. januára 1893 v Drážďanoch ako syn princa Friedricha Augusta a veľkovojvodkyne Louisy Antoinetty z toskánskej vetvy Habsburgovcov. Nasledujúci deň ho pokrstil saský apoštolský vikár, biskup Wahl, menom Georg Friedrich August Ferdinand Albert Karl Anton Maria Paul Marcellus. Jeho otec nastúpil na trón roku 1904 ako Friedrich August III. a stal sa zároveň posledným saským kráľom do pádu monarchie roku 1918. Malý

Georg sa tak stal ako jedenásťročný následníkom trónu a dostalo sa mu náležitej výchovy pod vedením írskeho baróna O'Byrna. Vychovávali ho k zbožnosti, princovia dostávali zaucho, ak nekľačali na svätej omši počas premieňania rovní ako sviece. Otec ich napomínal: „V Cirkvi sú si všetci rovní!“ A tak mladé kniežatá čakali v drážďanskej katedrále v rade na svätú spoveď či prijímanie spolu s ostatnými veriacimi.

Ako korunný princ bol Georg pripravovaný na službu v armáde. Roku 1912 vstúpil oficiálne do armády, absolvoval vojenskú školu a zložil dôstojnícke skúšky. Jeho regiment sa stal pre neho druhou rodinou. Po vypuknutí Prvej svetovej vojny pôsobil v rokoch 1914-1916 ako ordonančný dôstojník vo vojenskom štábe na Západnom fronte. Po zdravotnej dovolenke roku 1916 nastúpil ako zástupca svojho otca do saských oddielov a zakúsil na fronte bezprostredné ohrozenie života. Roku 1917 bol prevelený na Východný front a prebral vedenie bataliónu. Na toto obdobie saskej domobrany spomínal ako na obdobie hlbokých priateľstiev. Vojenský duchovný, o. Heinrich Roeb z jeho štábu, spomína na princovo správanie ako na navonok dôstojnícke a kráľovské, znútra však prežiarené akousi svätou prostotou, obdivuhodnou jednoduchosťou a skromnosťou. Ako dôstojník sa správal priateľsky, mal zdravý zmysel pre humor a ochotu vždy pomôcť. Od svojich katolíckych dôstojníkov vyžadoval účasť na nedeľných svätých omšiach a sám sa ich snažil nevynechať ani cez všedný deň. Miništrovanie považoval za svoju najvyššiu česť. Keď mohol, denne pristupoval k Svätému prijímaniu a vždy zaň dlho ďakoval.

Roku 1918 po páde monarchií v Strednej Európe cítili aj členovia saského kráľovského domu, že sa otvára nová kapitola dejín. Korunný princ sa namiesto strateného trónu chcel zasvätiť Cirkvi. Sprvoti chcel byť laickým apoštolom, a tak študoval vo Vroclave národnú ekonómiu a hospodárstvo, ako aj cirkevné dejiny a apologetiku. Až sa v ňom napokon začalo čoraz častejšie ozývať volanie ku kňazstvu. Trápila ho však otázka zodpovednosti voči svojmu vyše 800-ročnému rodu, ktorú si prosto nemohol vyzliecť „ako košeľu“. „Na jednej strane stálo kňazstvo, a na strane druhej dobro rodného Saska. Ak sa monarchia obnoví, bude mojou povinnosťou zasadnúť na trón!“ Rozhodujúcu odpoveď mu nedali ani rôzn biskupi, napr. kardinál A. Bertram, vroclavský arcibiskup, mu odvetil: „Pán Boh vás ešte neprepustil z politiky.“ Keď sa však v priebehu rokov ukazoval návrat monarchie nemožný, a keď sa jeho mladšiemu bratovi narodil mužský potomok, rozhodnutie dozrelo. Roku 1923 prijal v seminári vo Freiburgu tonzúru a nižšie svätenie.

Rok 1923 bol však i rokom veľkej inflácie. Stravovanie v seminári bolo natoľko nedostatočné, že seminaristov prosili, aby si nechávali posielať potraviny z domu. Aj korunný princ dostával od svojej tety balíky, ich obsah však rozdelil ešte biednejším študentom. Keď ho roku 1924 navštívil v jeho izbe páter Nink, skonštatoval, že len zriedka videl tak biedne zariadenú miestnosť. Korunný princ mu však vysvetľoval, že od prvej hodiny v seminári vedel, že tu je miesto, ktoré mu určil Boh.

Keď sa blížila jeho subdiakonská vysviacka, dostal list od saského ľudu, ktorý ho odrádzal od kňazského povolania, pretože ako korunný princ patrí svojej vlasti, ktorá ho potrebuje. Všetky pochybnosti však rýchlo rozptýlila jeho teta, princezná Immaculata, slovami: „Kňazstvo stojí vyššie než kráľovstvo. Mnohokrát som o tejto veci premýšľala a mnoho som sa modlila. Som si istá, že Boh chce, aby sa Jury stal kňazom.“ A tak aj bol 15. júla 1924 vysvätený za kňaza. S povolením kardinála, vroclavského arcibiskupa, ho meißenský biskup vysvätil na hrobe sliezskej patrónky svätej Hedvigy v Trzebnici.

Okrem toho však otec Georg cítil povolanie i k rehoľnému životu – k Spoločnosti Ježišovej. Nasledovalo dlhé rozhodovanie, rozhovory s otcom, ktorý bol síce nepochybne zbožný muž, ale z istých príčin bol voči jezuitom zaujatý, ba nasledoval i rozhovor s generálom jezuitov v Ríme, ktorý ho prijal prvý raz veľmi prísne a chladne, no druhý raz láskavo a priateľsky. Roku 1925 tak vstúpil do noviciátu v Tisis a plne sa zriekol svojich nárokov na saský trón a pozíciu hlavy Domu saského. Bol presvedčený, že takto môže vykonať viac dobra. S pokorou plnil všetky úlohy, ktoré mu rád pridelil. 24. apríla 1926 si zapísal: „S vďačnosťou k milostivému Božiemu riadeniu môžem len zopakovať, že som veľmi šťastný a že som našiel presne to, čo som tak dlho a vrúcne hľadal a po čom som túžil.“ „Teraz predo mnou znovu stojí hora asketicko-vedeckého formovania a musím na ňu vystupovať poslušne krôčik po krôčiku. Predstavuje pre mňa neustále umŕtvovanie a sebaprekonávanie, skutočný kríž.“ Potom vystúpili otázky pre a proti jeho neskoršieho pôsobenia v Sasku. Na jednej strane bola túžba starať sa o duše zvereného saského národa. Na strane druhej tu však bola jeho minulosť a zvedavosť ľudí, ktorí by sa zaujímali o bývalého korunného princa – teraz kňaza a jezuitu, a nie o Boha a o Božie kráľovstvo. Napokon sa chcel podriadiť rozhodnutiu predstavených – pôjde, kam ho pošlú. „O nič iné sa nechcem starať a na nič iné myslieť, iba na Boha a na spásu duší.“ Roku 1936 zložil sľuby v Berlíne.

Otec Georg sa stal špirituálom a kazateľom, viedol exercície pre kňazov a šľachticov, obetavo pracoval. Získaval si srdcia ľudí svojou radostnou a čírou nesebeckosťou. Pristupoval k sebe stroho, nechcel pre seba nič mimoriadne, nijaké výnimky a vybočenia z cesty, ktorú si stanovil. Čoskoro sa u neho prejavili narastajúce ťažkosti s reumou a artritídou.

Korunný princ v klerike sa však nevyhol pozornosti. Kvôli akejsi úradnej záležitosti ho predvolali na políciu. Už len menovanie jeho krstných mien a priezvisko spôsobili strážmajstrovi ťažkosti. Keď na otázku: „Povolanie otca?“ odpovedal: „Bývalý saský kráľ,“ policajt vyskočil a zakoktal: „Výsosť!“ Páter Georg ho však upokojil: „Sadnite si, dobrý človeče... Budem diktovať ďalej.“

Jeho osobnosť však nepriťahovala iba bežných ľudí, ale i Gestapo. NSDAP sa snažila eliminovať monarchistickú a kresťanskú tradíciu v Sasku. Ako člen abdikovanej dynastie a ako katolícky kňaz, jezuita a kritik režimu, bol otec Georg pre NSDAP viac než podozrivý. Vyzýval na uplatnenie prikázania lásky aj voči židovským spoluobčanom, mnohým židom pomáhal opustiť krajinu. Gestapo preto viackrát prehľadávalo jeho miesto v reholi. Rovnako bol v kontakte aj s mužmi angažovanými do akcie proti Hitlerovi z roku 1944.

V tom čase vlastnili jezuiti kúsok pôdy pri Groß Glienickom jazere v okolí Berlína. Tam chodieval páter Georg plávať kvôli zápalu kĺbov a kvôli pohybu, ktorý mu predpisoval lekár, ale aj preto, aby načerpal silu pri duševnej namáhavej práci. Keď sa 14. mája neukázal v jezuitskom dome na večeri a keď chýbal aj na svätej omši nasledujúceho dňa, bratia vedeli, že čosi nie je v poriadku. V malom domčeku pri jazere našli šaty

Saský korunný princ, páter Georg z rodu Wettinovcov (1893-1943)
Na snímke dole: Korunný princ Georg Saský ako následník trónu

Na vedľajšej strane hore:
Korunný princ Georg von Sachsen (1893-1943)

Na vedľajšej strane dole:
Korunný princ a kňaz Georg Saský so svojimi bratmi

otca Georga, otvorený breviár a náčrt pripravovanej kázne, ktorá sa končila slovami Vado ad Patrem (Idem k Otcovi). Po pátrovi však nezostali ani stopy. Susedia tvrdili, že v predošlý deň počuli okolo piatej hodiny volanie o pomoc a videli plavca uprostred jazera, ako sa topí a klesá ku dnu. Kým sa na miesto priplavili na člne, bolo už neskoro. Telo otca Georga hľadali márne niekoľko dní. Až 5. júna našli bratia jeho mŕtvolu v tŕstí asi 200 metrov od severne od daného miesta. Vyšetrovanie určilo za príčinu smrti zlyhanie srdca.

Dňa 19. júna 1943 sa konal pohreb v rodovej hrobke Wettinovcov v drážďanskej katedrále. Kráľovská rodina položila k rakve na vankúšiku striebornú kráľovskú korunu. Tú na žiadosť nacistickej vlády zhabala 18. júna polícia. Otec Georg sa z lásky k Bohu zriekol všetkého. I kráľovskej koruny, na ktorú teraz siahol nacistický režim i v pravom zmysle slova. Ale kto stratí svoj život, zachová si ho. Ako ho otec Georg zachoval aj mnohým dušiam, ktorým pomáhal ku spáse.

KATARÍNA DŽUNKOVÁ

Nad hrobom priateľa...

Biskup Jozef Zlatňanský (1927-2017)

Keby si ho Pán Boh nebol povolal, môj priateľ a spolužiak Jozef Zlatňanský by sa bol dňa 13. marca dožil deväťdesiatich rokov svojho bohatého a požehnaného života. Chystal som sa, že k tejto príležitosti napíšem krátku zdravicu. No Pánu Bohu sa ľúbilo inak a prichádza mi písať elegickú spomienku na človeka, ku ktorému ma viaže skoro 80-ročné priateľstvo.

Prvýkrát sme sa stretli v septembri 1938 ako študenti prvej triedy gymnázia v Zlatých Moravciach. On sem dochádzal z mestečka Topoľčianky, z obce asi päť kilometrov severne, ja z Červeného Hrádku, z dediny dvanásť kilometrov južne od Zlatých Moraviec. A spolu sme presedeli v školských laviciach osem pestrých a na udalosti bohatých rokov. Za ten čas sme mali mnoho možností a príležitostí navzájom sa zblížiť, dobre sa poznať a vytvoriť predpoklady pre pevné a trvalé priateľstvo.

Jožko Zlatňanský bol veľmi nadaný a usilovný mládenec a ak nebol najlepší, tak vždy bol medzi najlepšími študentmi našej triedy. Nijaký predmet mu nerobil ťažkosti. A popritom bol aj vynikajúci športovec, človek veselej povahy i dobrého srdca. Nebolo možné nemať ho rád. Kruh jeho priateľov bol ozaj veľký a som hrdý, že som medzi nich patril aj ja. Viedli sme časté rozhovory a vymieňali si navzájom názory a knihy. Kým jeho obľúbeným čítaním boli dobrodružné diela o Tarzanovi a romány Karla Maya, mňa viac zaujímali historické romány Jozefa Braneckého, Joža Nižnanského a z cudzích Sienkiewiczove diela ako Quo vadis, Križiaci, Potopa, Ohňom a mečom…

Pre nás ako vidieckych chlapcov letné prázdniny nebývali časom odpočinku, ale intenzívnej manuálnej práce. Jožkovi rodičia mali pomerne veľké gazdovstvo a v lete vždy bolo čo robiť na poli. Cez prázdniny sme sa však spravidla stretli aspoň raz. V júli bývala v Topoľčiankach tradičná púť, ktorá sa konala v nedeľu po sviatku Panny Márie Škapuliarskej, ktorý sa v cirkevnom kalendári slávil 16. júla. Obyčajne to bývalo už po žatve, keď najťažšie práce boli už za nami. Do Topoľčianok som zavítal na bicykli a zamieril som rovno do Zlatňanských dvora. Tam som bicykel zaparkoval a potom s Jožkom ako s miestnym sprievodcom sme si odbavovali našu púť. Popritom sme si vymenili nové osobné zážitky a skúsenosti, navzájom sa pochválili, posťažovali, zdôverili sa s plánmi a očakávaniami. Keď sme sa po prázdninách vracali do školy, navzájom sme porovnávali, kto z nás má mozoľnatejšie dlane.

Jožkovým obľúbeným predmetom bola latinčina. Kráčal v stopách svojej staršej sestry Márie, ktorá mu bola príkladom a inšpiráciou a ktorú jemu i nám, jeho spolužiakom, kládol za vzor náš profesor latinčiny Cvejkuš. Jeho prítulnosť k latinčine sa prejavovala aj v tom, že vedel aj v dospelom veku naspamäť celé úseky latinských autorov, nad ktorými sme si ako študenti lámali hlavy a brúsili um na dlhých hodinách latinčiny.

A žiada sa pripomenúť, že mal aj básnický talent. Keď sme boli v siedmom ročníku gymnázia, zložil "Ódu na septímu", ktorá začínala slovami: „Tá naša septime ,vyberaná trieda…" Bola to vtipná veršovačka, ktorá sa spievala na nápev ľudovej pesničky „Kačička divoká zletela zvysoka, šuhaj dobrý strelec streli jej do boka". Každému spolužiakovi a spolužiačke venoval jednu štvorveršovú strofu, v ktorej charakterizoval každého z nás. "Óda" končila jeho vlastným autoportrétom: „Jožo z Topoľčianok / nepijáva vodu, / múza ho kopla, / zložil túto ódu."

V poslednom ročníku strednej školy, keď sme si po maturite mali vybrať, kto sa ktorým smerom vyberie, Jožko nás prekvapil svojím rozhodnutím študovať teológiu. Naša triedna profesorka Elena Krčméry-Sumarová sa ho dokonca pýtala, či to myslí vážne.

„Smrteľne vážne" – odpovedal jej s úsmevom.

Ako na strednej škole tak aj na Bohosloveckej fakulte vynikal múdrosťou, pobožnosťou i priateľskou prívetivosťou voči každému. To ho kvalifikovalo, aby ho biskup Jantausch poslal dokončiť teologické štúdiá v Ríme na slávnej Lateránskej univerzite. Jeho pobyt vo Večnom Meste mal trvať štyri roky.

Do Ríma prišiel na začiatku októbra 1947. O necelých päť mesiacov sa odohral v Česko-Slovensku násilný politický prevrat; komunisti sa zbavili svojich buržoáznych partnerov v národnom fronte a krajina sa definitívne dostala za železnú oponu, pod kontrolu červeného cára v Moskve. A tak jeho plánovaný štvorročný pobyt sa predĺžil.

Z bohoslovca sa stal emigrant a do rodnej vlasti sa mohol vrátiť až v lete 1968 a aj to iba na krátku návštevu.

V roku 1949 som sa stal emigrantom aj ja.

Ohlásil som sa mu z utečeneckého tábora v Rakúsku a potom aj z Nemecka, ale nijaká odpoveď neprichádzala.

Trápilo ma to a nevedel som si jeho mlčanie vysvetliť.

V jeseni 1949 som sa rozhodol emigrovať do Austrálie. V decembri ma – s ďalšími utečencami podobného zmýšľania – premiestnili do utečeneckého tábora v Bagnoli pri Neapole, kde sme čakali na loď, ktorá by nás odviezla do zasľúbenej zeme. Čakanie trvalo asi 5 týždňov ,a tak som sa aj s dvomi kamarátmi vybral do Ríma. Jožko bol jediný človek, ktorého som v Ríme poznal ,a tak som zamieril rovno k nemu.

V seminári Nepomucenum, kde sa zdržovali slovenskí a českí bohoslovci, nás prijali nedôverčivo. No my sme sa nedali odbiť a po dlhšom prehováraní zavolali Jožka, že „tady má navštěvu".

Keď prišiel, od prekvapenia akoby nevedel, čo robiť. Bez slov ma objal a ja jeho. Keď som mu potom hovoril, že na moje listy neodpovedal, s pohnutím v hlase ma uisťoval, že on nijaké listy odo mňa nedostal. Ako neskoršie vyšlo najavo, listy do Nepomucena prišli, ale správa seminára ich adresátovi nedoručila. Vicerektor Josef Bezdíček bol totiž v tom čase veľmi opatrný a naivne veril, že komunistický režim zmení svoj postoj voči Cirkvi, keď uvidí vernosť a oddanosť kňazského seminára v Ríme voči svojej ľudovodemokratickej vláde v Prahe. A preto nijako nechcel, aby sa jeho zverenci stýkali a následne nakazili zmýšľaním protikomunistických utečencov. Musím však povedať, že vicerektor bez námietky ochotne a uvoľnil Jožka, aby mi bol sprievodcom po Ríme počas môjho krátkeho pobytu. Na rozlúčku mi dal knižočku Manuale Christianum, ktorá okrem pekných modlitieb a pobožností obsahovala – v latinčine – celý Nový zákon, ako aj Štvoro kníh o nasledovaní Krista.

Od januára 1950 nás delila 16000-kilometrová vzdialenosť a zbližovala iba priateľská výmena listov. Pozorne som sledoval jeho životné osudy. Kňazskú vysviacku prijal 22. decembra 1951. Na Slovensko sa vrátiť nemohol, ale veril, že nedobrovoľný pobyt v cudzine bude iba krátky, a preto chcel ho využiť na prehĺbenie svojho vzdelania. Postgraduálne štúdium absolvoval na Lateránskej univerzite a licenciát v sociálnych vedách získal na Gregoriánskej univerzite. V rokoch 1961-1963 pôsobil ako profesor filozofie na biskupskom seminári v Cantanzaro v Calabrii na juhu Talianska.

V rokoch 1962-1965 prebiehal II. vatikánsky koncil a Jožko dostal pozvanie do Ríma, kde pracoval ako odborník na Sekretariáte vieroučnej komisie Koncilu. Odtiaľ v roku 1966 prešiel do Kongregácie pre náuku viery. Podľa mena to bola nová kongregácia, ale v skutočnosti išlo viac-menej o pokračovateľku povestného Sv. Ofícia. V tom čase mal na Kongregácii už dobré meno a vedúce postavenie mons. Jozef Tomko, ktorý bol vedúcim Doktrinálneho oddelenia Kongregácie. Hlavou kongregácie bol pápež Pavol VI. a do r. 1965 jej proprefektom bol kardinál Ottaviani, niekdajší šéf Sv. Ofícia. V roku 1968 sa prefektom Kongregácie stal chorvátsky kardinál Fraňo Šeper.

V septembri 1967 som sa po dlhých rokoch znovu mohol osobne stretnúť s Jožkom Zlatňanským. V školskom roku 1967/68 som bol totiž na študijnej dovolenke na Univerzite v Birminghame. Cestou do Anglicka som sa zastavil v Ríme a v priateľských rozhovoroch sme presedeli niekoľko hodín. On bol zvedavý na mňa, na moju rodinu a ja som sa chcel čo najviac dozvedieť o jeho osudoch.

Práca na Kongregácii mu eminentne vyhovovala. Ako viem od jeho spoločníkov, v pracovnom kolektíve si ho cenili ako usilovného odborníka a v osobnom styku príjemného a veselého spoločníka. V roku 1981 sa stal prefektom Kongregácie Jozef Ratzinger

a medzi ním a Jožkom sa vytvoril blízky priateľský pomer. Vyplývalo to aj z toho, že obaja spoločne oslavovali meniny (19. marca), boli toho istého veku a len jeden mesiac oddeľoval ich narodeniny.

Občas som sa ho pýtal, na čom konkrétne v danom čase pracuje. Obyčajne odpovedal s úsmevom, že to je dôverné. Iba pri jednej príležitosti mi spomenul, že sa podieľal na vypracovaní stanoviska Cirkvi k teológii oslobodenia. (Okrem iného je autorom diela Dokumenty o teológii oslobodenia). Z iného prameňa viem, že mal kľúčové poverenie pri riešení platnosti kňazských a biskupských svätení tzv. tajnej cirkvi v Česko-Slovensku, ktorej existencia je spojená s menom Felix Davídek.

V tejto súvislosti hodno spomenúť aj jednu ďalšiu epizódku: Farský kostol v Topoľčiankach je zasvätený sv. Kataríne Alexandrijskej. Ako je známe, pri pokoncilovej reforme liturgického kalendára v roku 1969 viacerí svätci a svätice boli z liturgického kalendára vyškrtnutí, lebo ich existencia sa zakladala viac na zbožnej legende než na dokumentáciou doloženej historickej skutočnosti. Takýto osud postihol nielen sv. Krištofa, sv. Barboru, sv. Filoménu, sv. Uršuľu..., ale aj sv. Katarínu Alexandrijskú. Ako sa neskoršie ukázalo, kritériá, ktoré sa pri tejto reforme uplatňovali, boli príliš prísne a v určitom zmysle až bezohľadné. Mnohí cirkevní historici, teológovia, ale aj jednoduchí kňazi a veriaci poukazovali na nedôslednosti celého procesu. A preto Ján Pavol II. dal preskúmať jednotlivé prípady a v roku 2002 nariadil návrat niektorých zrušených sviatkov do liturgického kalendára. Medzi nimi bol aj sviatok Mena Panny Márie (12. septembra) a sviatok Kataríny Alexandrijskej (25. novembra). Keď Jožko ma o tejto skutočnosti s nebývalým pátosom v hlase informoval, poznamenal som: „A nemal si náhodou s tým niečo dočinenia aj ty; najmä pokiaľ ide o sv. Katarínu Alexandrijskú?“ Nič nepoprel, iba mi odpovedal: „Nemusíš vždy všetko vedieť.“

Okrem práce na Kongregácii Mons. Zlatňanský veľa času a úsilia venoval aj prekladaniu teologických diel z taliančiny a nemčiny do slovenčiny (napríklad Schmausovu Dogmatiku, Günthörovu Morálnu teológiu, spolupracoval na preklade Katechizmu Katolíckej cirkvi a ďalšie), angažoval sa v hnutí Focolare, prispieval do viacerých katolíckych časopisov a do slovenského vysielania vatikánskeho rádia. Napísal dve pozoruhodné diela: Jestvuje Boh? a Vývojová teória a pôvod človeka.

V roku 1984 ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za subsekretára Kongregácie pre náuku viery a v júni 1997 ho ustanovil za sekretára Stálej interdikasteriálnej komisie pre východnú Európu. Súčasne ho vymenoval za titulárneho biskupa diecézy Montefiascone (bývalá diecéza Mons Faliscus).

Jeho biskupská vysviacka sa konala v rodných Topoľčiankach dňa 20. júla 1997. Bolo to v deň tradičnej púte k Panne Márii Škapuliarskej, ktorej svätyňa sa nachádza v prekrásnom topoľčianskom kaštieli. Za účasti neobyčajné počtu veriacich a kňazov z celého širokého okolia ho vysviacal jeho priateľ kardinál Jozef Tomko. Spolusvätiteľmi boli janovský arcibiskup kardinál Tarcisio Bertone a arcibiskup-metropolita Ján Sokol.

V roku 2004 odchádza do penzie a v júli 2006 sa definitívne a natrvalo vracia na Slovensko. Chodieval som ho navštíviť v jeho rodnej obci, kde spolu so svojím krajanom o. Michalom Gondom, bývalým farárom v Jablonici, nechal postaviť kláštornú budovu. V nej chcel prežiť posledné roky svojho života a po jeho smrti to mal byť kláštor sestier sv. Kríža. Bohužiaľ, zámer mu nevyšiel, lebo ani rehoľa sestier sv. Kríža neunikla súčasnej kríze kňazských a rehoľných povolaní a nemá dosť personálu zakladať nové kláštory. Žili tam s ním dve sestričky, ktoré viedli domácnosť a udržiavali budovu. Tam trávil jeseň svojho života, usilovne pracujúc na novom preklade Kódexu cirkevného práva – Codex juris cannonici.

A tu v domovine som si začal hlbšie ceniť jeho patriotizmus. Lebo precítené národné povedomie, ktoré je medzi súčasným slovenským klérom zriedkavosťou, bolo u slovenského kňaza v emigrácii samozrejmosťou. Biskup Zlatňanský nikdy nezakolísal, keď bolo treba vyznať svoju národnosť, obhajovať práva národa na slobodný a samostatný život, brániť česť a dobré meno tých, čo zasvätili svoj život službe ducha. Neraz sme spolu lamentovali, aké je to len smutné, keď treba vlastným ľuďom pripomínať, aby sa nehanbili za to, že ich Pán Boh stvoril Slovákmi.

Melancholicky si spomínam na naše stretnutia. Po výdatnom občerstvení obyčajne sme sa vybrali na prechádzku po zámockom parku, ktorý sa pomaly zotavuje zo 40-ročného socialistického zanedbávania. V spomienkach sme zalietali do našich študentských rokov a skúšali jeden druhého, kto si toho viacej zapamätal z jeho obľúbenej latinčiny. Vedel citovať celé úseky z Ovidia, Cicerona, Horatia a iných klasikov. Keď som zavzdychal, ako rýchlo plynú naše roky, odpovedal mi parafrázou básnika Horáca: Eheu fugaces, Francisce, Francisce/ labuntur anni, nec pietas moram/ rugis et instanti senectae/ adferet indomitaeque morti; O Františku, Františku, ako len rýchlo sa míňajú naše roky; Ani zbožná modlitba neoddiali vrásky na tvári, nezastaví roky staroby, ani príchod nepremožiteľnej smrti…

Prechádzky obyčajne končili na cintoríne pri farskom kostole. Tam mi ukázal svoj náhrobný kríž. „Tu spočiniem, keď si ma Pán Boh povolá. Všetko je pripravené, tak ako aj ja som pripravený. Bude treba len vykopať hrob a na kríž dopísať dátum môjho odchodu z časnosti do večnosti.“

Pán Boh povolal k sebe svojho verného služobníka 11. februára 2017, mesiac pred jeho 90. narodeninami, v 66. roku kňazstva a 20. roku biskupskej služby. Zomrel vzácny priateľ, ale nezomiera priateľstvo, ktoré ani smrť nemôže zničiť.

Requiem aeternam done ei Domine, et lux perpetua luceat ei.

Sit tibi terra amata levis!

FRANTIŠEK VNUK

Humor(ista), ktorý sa neunaví

Jozef Páleník: Zablatené baganče. Poniky: JC Partner, 2016. 150 s.

„Humor by mal byť korením života, humor by mal liečiť a ktovie na čo ešte má v živote vplývať. Nevedno, či ho je toľko, aby to pokryl, ale keď existuje, je to dobre, minimálne nie na obtiaž“ (s. 3). Takto vyprevádza na cestu Jozef Páleník (nar. 1954), alebo ako som ho veľakrát nazval „Martin Kukučín 21. storočia“, svoj prozaický debut Zablatené baganče (2016), hoci v literárno-kultúrnom priestore nie je žiaden nováčik. Viaceré svoje príspevky rôznej žánrovej proveniencie (spravodajstvo, rozhovory, publicistika, krížovky, hádanky, osemsmerovky, logické úlohy, poviedky, humoresky, aforizmy, básne a i.) publikuje v novinách a časopisoch už od roku 1974, pričom je i autorom básnickej zbierky Tak teda takto (2014), a taktiež sa podieľal na príprave, tvorbe či editorskej činnosti mnohých knižných titulov, mapujúcich športové, kultúrne, cirkevné i historické dianie v obci Svinná. Okrem aktívnej prekladateľskej činnosti je aj laureátom viacerých regionálnych či celoslovenských literárnych súťaží v písaní poézie a prózy (Jurinova jeseň, O Cenu slovenského učeného tovarišstva atď.). V jeho súťažných poviedkach, rovnako ako v tých, ktoré sa nachádzajú v zbierke Zablatené baganče, je obsiahnutý špecifický humor, a to práve taký, aký potrebuje dnešný človek, ktorý si rád po náročnej práci oddýchne pri dobrej knihe a zároveň nechce zinfantilnieť. Páleníkove prózy totiž majú duchaplnú myšlienku a precízne vystavanú štruktúru, t. j. zaujímavo osnovanú zápletku i rozuzlenie, pričom mnohé námety isto ponúkol autorovi sám život. Dokáže obratne narábať so slovom, s umeleckými či štylistickými prostriedkami (často šikovne využíva kalambúr či vtipné prirovnania) a nebojí sa načrieť aj do už okrajovej vrstvy slovného fondu slovenského jazyka (najmä využívanie zastaraných či hovorových slov) i rozličných nárečí, čím oživuje a ozvláštňuje kontúry svojich prozaických textov. Hlavnými hrdinami príbehov sú zväčša študenti a učitelia, predavači i čašníci, pre ktorých je často „náš hosť, naša oštara“ (s. 78), zákazníci, úradníci, lekári a pacienti, cestujúci, upratovačky i vyberači poplatkov na WC, dedinčania a (malo)mešťania, chovatelia, poľovníci, riaditelia, obecní starostovia, ale aj rôzni outsideri spoločnosti či asociáli (zlodejíčkovia, krčmoví povaľači, bezdomovci, nezamestnaní z vlastnej vôle atď.), s často príznačnými menami, t. j. s prozaickým „nomen omen“ (Albín Kobylka, Albert Brigáda, László Nagy, Amália Klepotavá, Genovéva Metlová, Tichomír Lesoháj, Listonoš Poštík, Ignác Trápny a i.) a ich tematická línia je skutočne pestrá. Rád si v nich zaspomína na časy minulé, keď „bol východ bližšie než západ“ (s. 11), jeho hrdinovia dobre vedia, že „človek je hriešny, ako celá slovenská (keby len tá) pospolitosť“ (s. 13), dokážu si aj poriadne zafilozofovať a cez prizmu autora i riadne satiricko-ironicky okoreniť či zhodnotiť rozličné životné situácie, ako napríklad v poviedke s názvom Vianočná akcia, v ktorej si hlavný hrdina vychutnáva pri čítaní akciových letákov „najnovšiu cenotvorbu našich, opravujem, u nás postavených marketov, ktoré majú predponu super alebo hyper podľa toho, či sú postavené na kvalitnej alebo menej kvalitnej pôde“ (s. 21). Autor nezabúda ani na zaujímavé cestovateľské zážitky zo slovenských hromadných dopravných prostriedkov či z vojenčiny, keď bola ešte vojenčinou (poviedka Pochod), invenčne vymýšľa, s čím by sa ešte dalo preraziť v dnešných reality show (poviedka Sko-Sko má talent), resp. ako zarobiť a zároveň sa nerobiť (poviedka Platiť, prosím!).

Prózy Jozefa Páleníka v mnohom pripomínajú tvorbu súčasného poľského prozaika, básnika, publicistu Andrzeja Stasiuka, ktorého Haličské poviedky (v preklade Jozefa Marušiaka ich vydal Slovart v roku 2008) trefne charakterizoval v istej recenzii Miloš Ferko, keď uviedol, že autor sa v nich nebojí „hĺbok naturalizmu, ani výšok estétstva, jednoducho je v celej svojej zložitosti poeticky konkrétny“. Podobne je na tom i Jozef Páleník, pretože v jeho poviedkach nachádzame tak ako u Stasiuka typické stredoeurópske zákonitosti či stereotypy postáv a aj ich konania, čím sú obaja autori v priestore takto špecificky profilovanej tvorby výrazne originálni. Vo viacerých poviedkach kladie Páleník dôraz na zvyky a tradície, ktorými niekedy žil človek z typického dedinského či malomestského prostredia – „...na trhy do Poľska sa hrnieme pred Vianocami, nie v júli. Fašiangy sú už dávno v zabudnutí, Morenu sme pálili na jar a Ďula-báči, hovoriaci statočným maďarským prízvukom, vozí karfioly a melóny zo žírnych rovín južného Slovenska v sobotu zrána“ (s. 29) –, mnohé postavy či postavičky z jeho próz si len ťažko zvykajú na prerod spoločnosti zo zlatej klietky socializmu na divokú džungľu kapitalizmu, ale nezabúda reagovať ani na najnovšie trendy, napr. v obchodnej brandži, keď v „rozprávke“ Kohúty na smetisku vtipne hodnotí boj troch mobilných ope-rátorov o priazeň zákazníka, pričom podobne – humorom jemu vlastným – dokáže trefne pomenovať súčasné „kortešačky“ na regionálnej, celoslovenskej i svetovej úrovni či napísať veselo-vážny list Jurijovi Alexejevičovi Gagarinovi. Záverečné strany prozaickej zbierky venoval autor dokonca humornej sci-fi scénke, ktorej námet na naše pomery ani nemusí byť až tak sci-fi či „humorným kraťasom“, inak povedané vtipom, pričom v podobnom duchu sa nesú aj historky z dovoleniek, futbalových ihrísk a hasičskej zbrojnice. Dvanásť aforizmov v samom závere knižky len potvrdzuje, že Jozef Páleník ponúka skutočne zdravý humor, ktorý sa, chvalabohu, neunaví.

Ak Vás recenzia zaujala a máte záujem si publikáciu objednať (cena knihy je 5 € + 1 € poštovné a balné), kontaktujte autora na adrese: Ing. Jozef Páleník, Svinná 355, 913 24. Prípadne emailom: jozopalenik@gmail.com

JÁN GALLIK

Jozef Pauer

Z potopy, v čase striedania stráží

(Pokračovanie z minulého čísla)

AUTONÓMNA SPOLOČNOSŤ A SOCIALIZÁCIA

Odpoveď vo veľkej miere závisí od zmeny spoločnosti: socializáciu možno modifikovať tak, aby smerovala k autonómnosti osoby, k hlbšiemu sebaporozumeniu a k lepšej kultivácii pudovosti. Výchova s takýmto zameraním môže viesť k novej odpovedi na otázku: Kto sme?, aká sme spoločnosť? Taká, ktorej ľud, nie luza, tvorí jej zákony a v prípade potreby ich môže a dokáže zmeniť? Je takáto kvalita spoločnosti práve tým, čo si na nej ceníme a čo si vážime na nás ako na jej ľude? No ľudí pre takúto spoločnosť nemožno vychovávať, ak si neosvoja myšlienku, že len život v suverénnej, autonómnej spoločnosti je hodný ľudského života.

Čo si však máme myslieť o ľuďoch a spoločnostiach, ktoré sú pripravené zabíjať iných, napríklad tých, ktorí myslia odlišne? Sú menejcenné? Dnes povieme „politicky korektne“, že sú iné, odlišné a že my „vieme diferencovať“ a že „rešpektujeme odlišnosť“ a že „sme tolerantní“... Ale slobodu, spravodlivosť, suverenitu, rovnosť pred zákonom nemožno predsa opierať o holú odlišnosť a hovoriť len o „diferenciách“.

K týmto prázdnym rečiam o diferenciách, o tolerancii, o rešpekte sa uchyľujú rovnako pseudoľavičiari alebo neokonzervatívci, ako aj neoliberáli a ktovieaký ešte „nový“ demokratický mix. Sú ľudia, ktorí veria na slobodu, zodpovednosť a spravodlivosť, a sú ľudia, ktorí si myslia, že spravodlivým trestom pre zlodeja je odseknutie rúk.

Ide tu iba o prostú odlišnosť?

Predstavme si, že v Bruseli, vo Viedni, v Bratislave sa objaví nejaká „nová“ viera, „nová“ ideológia, tá povedie k formovaniu spoločenstva, ktoré sa bude riadiť výhradne právom šarija a zriadi si oddiely „lovcov eurolebiek a kresťanských psov“. Aj to bude iba odlišnosť, ktorú treba rešpektovať?

Ak chceme vybudovať svojbytnú, autonómnu spoločnosť, znamená to, že túžime po živote v nej, že ju uprednostňujeme pred inými, existujúcimi alebo mysliteľnými formami spoločnosti. Ale ak si uvedomujeme vlastnú povahu takejto autonómnej spoločenskej formy a to, čo ona postuluje, potom si nevyhnutne uvedomujeme aj neprijateľnosť jej násilného nanucovania iným spoločnostiam. Ak v nej chceme realizovať svoj život a udržiavať ju nažive, potom musíme v tomto životnom dianí potvrdzovať hodnoty spravodlivosti, zodpovednosti, slobody, participácie, slobodného myslenia, slobodnej kritiky, rešpektu k názorom iných, no nemôžeme ľudí, ktorí takúto koncepciu nezastávajú, považovať za menejcenných či za netvorov. Môžeme len vysvetľovať a rozumne presviedčať. Zdá sa to prosté, no môže sa to zľahka stať nesplniteľnou úlohou. Ak sa ten iný odvoláva na svätú Knihu a slová Proroka, rozumná argumentácia a presvedčovanie ňou vedené takmer nikam nevedie, pretože pre takéhoto iného základným kritériom nie je rozumne zdôvodniteľný charakter prehovoru, ale jeho súhlas s Prorokovým posolstvom. Tu sa do hry dostáva aj identita spoločnosti, ktorá sa definuje svojím vzťahom k autonómii, slobode, spravodlivosti. Pretože autonómia, sloboda, spravodlivosť budú existovať ako také, osebe, vo svojej bytostnej povahe, ale súčasne aj pôsobiť ako hodnoty, len ak budeme schopní brániť ich a ochraňovať, ak to bude potrebné, aj v ich mene bojovať a prinášať obete.

V otázke kolektívnej identity, bez ktorej je socializácia človeka nemožná, nemôže rozhodujúcu a jedinú úlohu zohrávať územie alebo vykonštruovaná, a už vôbec nie sfalšovaná minulosť (hoci aj v historických učebniciach spísaná), ale vlastná predstava individuálnej a kolektívnej autonómnosti, samozrejme, zakorenenej v etnickej a národnej identite a vo vlastnej prežitej a zapamätanej histórii a žitej tradícii, a to najmä v histórii a tradícii boja za túto slobodu a samostatnosť. V realizovanom projekte Európskej únie sa takáto predstava autonómnej spoločenskej formy nenaplnila. Nemohla sa naplniť, veď nebola do projektu zahrnutá.

A dnes sa Európa ocitla vo vojnovom stave, v osudovom okamihu, v ktorom sa rozhoduje o novom charaktere jej existencie či o jej existencii vôbec.

Aký ju čaká osud?

O tom buď rozhodnú jej národy, ak sa prebudia, zabránia islamskej kolonizácii, nepodľahnú nenávisti, nedajú sa zavliecť do vojny, a zároveň zotrvajú v živom toku svojej tradície boja za národnú slobodu a samostatnosť, alebo je spečatený rozhodnutím bohov bankového Olympu, podľa ktorého Európa už viac nebude a nesmie byť Európou európskych národov a kresťanov, ktorou bola ešte aj v 20. storočí. Podľa rozhodnutia nadnárodných bankových elít musí prejsť do multikultúrneho, supraetnického modu existencie. Nemilosrdná transformácia sa už rozbehla, momentálne sa nachádza v kŕčoch „migračnej“ (rozumej: kolonizačnej) katastrofy, v nápore dobyvateľských islamských nájazdov. A naplánované sú ešte bolestnejšie štádiá alchymistického miešania, výroby plastickej „Únie bez vlastností“. Už dnes s týmito priamymi útokmi na biologickú podstatu Európanov sa celkom jasne prejavuje erózia kolektívnej pamäte, kultúrneho a historického uvedomenia nielen jednotlivých európskych národov, ale aj ich, ešte ani nesformovaných predstáv o sebe ako o Európanoch, o ich európanstve a o Európe ako o dejinnom subjekte. Európa sa zosúva ako breh, útes či návršie, láme sa a topí v záplave cudzích národov, cudzorodých jednotlivým európskym národom a nepriateľských voči kresťanstvu a hodnotám európskej kultúry a duchu európanstva.

Utopí sa v tejto potope? Rozplynie sa a vyhasne v riadenom chaose miešania etnických skupín a rás? Položí poddansky hlavu na klát? Ovládne ju vôľa k smrti? Alebo vôľa bojovať? Odvrhne projekt Euro-Babylonu, vopred odsúdený na katastrofické zlyhanie, započúva sa do hudby veršov mýtu o Euro-Rusi, ktorý sa môže stať libretom projektu životne mocnej zjednotenej Európy? Znovu zrodí Atény i Rím, dávnu chrabrosť a ducha Germánov a Slovanov a postaví novú Európu od mysu Roca až po mys Flissingskij? Odpoveď, vlastne len predstava odpovede na (nielen) moje otázky, ak som vôbec dajakú ponúkol, neprináša pokoj a viac nádejí. Nech na záver takto skľučujúceho pýtania nám na pomoc príde, ako aj inokedy, filozofujúci básnik, básnivý filozof. Veľký enigmatický nemecký básnik Friedrich Holderlin v jednom zo svojich aforizmov vyslovuje varovanie: „Všetko závisí na tom, aby sa význační príliš neuzatvárali pred podradným, krásnejší pred barbarským, avšak takisto, aby sa s ním príliš nemiešali, aby dištanciu, ktorá ich a tých druhých oddeľuje, v určitosti a bez vášní poznali a aby z tohto poznania vychádzala ich činnosť a znášanlivosť. Ak sa príliš izolujú, potom je pôsobnosť stratená a oni vo svojej osamotenosti zaniknú. Ak sa príliš zmiešavajú, opäť nie je žiadna pravá pôsobnosť, pretože buď hovoria a konajú proti tým druhým ako proti sebe rovným a prehliadajú bod, v ktorom sú druhí nedostatoční a kde je nutné ich predovšetkým zasiahnuť, alebo sa k nim priveľmi obracajú a opakujú onú nespôsobilosť, ktorú mali vymiesť: v obidvoch prípadoch nijako nepôsobia a musia zaniknúť, pretože buď sa prejavujú bez ozveny, do vetra, a so všetkým svojím zápolením a prosbami zostávajú osamelí, alebo tiež preto, že do seba príliš ochotne prijmú to, čo je cudzie a udusia sa tým“ (Holderlin, 1997).

No Holderlin, očakávajúci a do budúcnosti vidiaci, vybásnil aj hlas nádeje: Wo aber Gefahr ist, wächst Das Rettende auch. (Kde však nebezpečenstvo je, rastie aj záchrana.) (Patmos) A hoci je nepochybné a jasné, aj bez môjho kladenia otázok a hľadania odpovedí, čo urobia dravé beštie a čo urobia pobehlice a úžerníci a ako zlyhajú a zradia politici a ako rozvracači s krásnymi slovami o mieri a slobode na perách budú zo svojich dračích tlám kydať maras po všetkom pravom, pravdivom, dobrom a krásnom, a takisto je nepochybné, že budú ďalšie a ďalšie katastrofy, prírodné aj ľudské, je taktiež, a rovnako nepochybné a jasné, Božie víťazné tvorenie. Len nie je nepochybné a jasné, čo bude s nami, čo urobíme my, či vydržíme, či rozlíšime dobro a zlo, či zregenerujeme našu tak náhle zlyhávajúcu mentálnu imunitu, či budeme bojovať za trón Boží a zo suverénnej a slobodnej tvorby nám vyrastie záchrana.

Alebo?

(Čo? Prečo? Ako?)

OD ROZKLADU K SÚLADU

Čriepky úvah nad dielom Mikuláša Kuzánskeho, muža z úsvitu dňa, v súmraku ktorého žijeme

…ako obdivuhodná je moc našej mysle. V nej je totiž zavinuto obsiahnutá schopnosť byť obrazom zavinutosti bodu, na základe ktorej nachádza v sebe schopnosť byť obrazom každej mnohosti; to isté platí o schopnosti byť obrazom zavinutosti „teraz“ či prítomnosti, v ktorej je všetok čas, a pokoja, v ktorom je všetok pohyb, a jednoduchosti, v ktorej je všetka zložitosť, a totožnosti, v ktorej je všetka rozmanitosť, a rovnosti, v ktorej je všetka nerovnosť, a spojenia, v ktorom je všetka rozpojenosť. A súc obrazom úplnej zavinutosti, ktorou je nekonečná myseľ, má moc podobať sa všetkému vyvíjaniu. …naša myseľ je obrazom nekonečnej jednoduchosti, ktorá v sebe zavinuto obsahuje všetko. Mikuláš Kuzánsky, Súkromník o mysli Stvorenie nie je teda nič iné ako ukázanie sa sebavymedzujúceho stvoriteľa či odhalenie sebaprejavujúceho sa svetla, ktoré je Boh, akási správa mysle, ktorá sa sama vymedzuje, ako sa to robí voči prítomným osobám živým slovom a voči vzdialeným poslom alebo listom.

MIKULÁŠ KUZÁNSKY, O NE-INOM OLEGOVI

Šum dažďa. Predčasná jeseň, priskoro studená. Husté, temné mraky na oblohe. Vietor neľútostne lomcuje konármi lipy pred mojím oknom. Clivý všedný deň. Už zasa počúvam Chopinove Nokturná. Neviem nájsť rám pre obraz, ktorý sa mi aj tak rozplýva na kôpkach túžob a očakávaní rozviatych v ničote.

A dýcham. Do mlčania mi akoby cez tkanivo diaľky zaznieva celkom nečakane, cez tichý povzdych vyrieknuté: „Nič viac, nič menej...“ Ten prízvuk, tá melódia, komu patria? Oleg! Jeho obľúbený zvrat. Ó, keby tu tak bol. Už ho vidím, v okamihu, sotva spomeniem Kuzánskeho, v očiach mu zaiskrí ohňostroj intelektuálneho nadšenia, vystretými prstami oboch rúk zašvihá po červenavom okraji svojich uší a vnorí sa do prúdu rozpamätávania. A ja sa z neho vynáram. Ešte stále s Olegom v spomienke. V jej záhyboch sa vlní jeho hlas. Hovorí so mnou. O človeku stredovekom a renesančnom, o humanistických snoch a ideáloch, a ako vždy, o dnešku, o humanitárskej zrade, o stroskotaných vzletoch... A v radosti z nečakanej návštevy spomienka mrie v živom snení. Mĺkne trpkosť prítomnosti. Pokoj hemisfér. Medzičasom vietor utíchol. V diaľke počuť zvon. A ja mlčky ďakujem za okamihy a dni tých rokov, v ktorých som smel kráčať po staromestských chodníkoch rozhovorov s Olegom a hľadať obrubníky cestičiek v tomto našom labyrinte aj s ním. Váhavé potulky myšlienkovým univerzom Mikuláša Kuzánskeho, ktorý sa narodil pred šiestimi storočiami, aby sa v časoch hrozby expanzie otomanskej ríše a v krážoch rozvadenej cirkvi pokúsil priviesť kresťanský svet ku „katolíckej svornosti“ a k „pokoju vo viere“ cestou „splývania protikladov“, ma znenazdania priviedli k spomienke na Olega Semaka, kolegu a priateľa, ktorý sa vo svojich konfrontáciách so súčasným úpadkom a znehodnotením všetkých hodnôt, v našich časoch vykoreňujúcej globalizácie a politických stratégií typu „rozdeľuj a panuj“ neúnavne pokúšal rehabilitovať autentický obsah európskeho, antického a kresťanského humanizmu, ktorý by dnešnému človeku pomohol hľadať cesty k vzájomnému porozumeniu v tvorivom živote na pokojnej Zemi. S pocitom nevyčerpateľného tajomstva, ktoré prebýva v každom priateľstve, osvieženým tichou bystrinkou spomienky na Olega sa vraciam na cestu ku Kuzánskemu, aby som uvidel pár kúskov z mozaiky tej jeho cesty, ktorá určite, ako by asi zvonivo zanôtil Oleg, nebola slepou uličkou. Hoci sa domnievam, že výzvy diela Mikuláša Kuzánskeho (1401-1464) pre súčasnosť a jej vývoj v nastupujúcej budúcnosti nie sú ani dnes tak celkom docenené, a to napriek „kuzánovskej renesancii“ a rastúcej fascinácii touto postavou 15. storočia v storočí dvadsiatom, nedovolím si nasledujúcimi úvahami nahradzovať impozantnú činnost bádateľov v oblasti filozofického a teologického myslenia renesancie.

Napriek našim časom (pseudo)liberálnych, (pseudo)konzervatívnych ideológií a plutokratickej moci, ktorá myšlienky Mikuláša Kuzánskeho sotva prijme, jeho odkaz pôsobí živo až dodnes. A to nielen v teóriách významných mysliteľov dvadsiateho storočia (L. von Bertalanffy, G. Marcel, K. Jaspers, H.-G. Gadamer, H. Rombach), či v rozsiahlom vedeckom výskume počnúc filozofiou, etnografiou a končiac vývinovou biológiou, ale aj v samotnom živote: v meste Bernkastel-Kues je podnes v prevádzke domov pre starých ľudí, ktorý pred viac ako 550 rokmi založil Mikuláš ako nemocnicu, pre ktorú vo svojom závete odkázal prostriedky na opateru 33 starcov. (Zvolil počet 33, ktorý je posvätený Kristovým vekom).

ŽIVOT KULTÚRY. „JESEŇ STREDOVEKU“.

Pri pohľade na európske dejiny si možno všimnúť isté dominantné obdobia, v ktorých sa uskutočnil mimoriadny pokrok. Takým obdobím bola napríklad grécka klasika, iným zasa talianska renesancia cinquecenta a napokon aj obdobie nemeckej klasiky. Týmto trom zlatým obdobiam európskej kultúry je vlastná predstava o človeku nadanom nezlomným kultúrnym optimizmom. Hádam aj pre nás, námorníkov blúdiacich v smrštiach prítomnej dejinnej zimy, plavcov strhávaných mocnými závitmi mediálnych vírov (a vírusov), potápačov uviaznutých v elektronických sieťach, bolo by osožné orientovať sa podľa tohto optimizmu, ktorý pramení vo viere v človeka ako imago viva Dei. Apokalyptické nebezpečenstvá ohrozujúce človeka v súčasnosti sú možno ešte väčšie ako hrôzy čiernej smrti v 14. storočí a kliatba krutosti a pochybnosti, ktorou začalo 15. storočie,

storočie, do ktorého sa narodil aj Mikuláš Kuzánsky. Údelom ľudstva v 20. storočí a v zadŕhavo rozbehnutom dvadsiatom prvom je znovu prežívať súmrak, sklerózu, rozklad a rozpad kultúry. A úsvit tejto umierajúcej kultúry možno uzrieť práve v dobe, v ktorej sa rodil nový svetový názor, ktorému zvykneme dávať meno renesancia. Každá historická epocha má svoju kultúru, ktorá sa rodí v peripetiách sebahľadania danej doby, prechádza procesom sebanájdenia, sebauchopenia a smeruje k okrajom útesov svojho vlastného pádu a straty pamäti. Človek vytvára kultúru vo formovaní svojho vzťahu k svetu, v úsilí o orientáciu vo svojej situovanosti vo svete, s cieľom preplávať úžiny úzkosti a neistoty, s cieľom plaviť sa v pokojných vodách pocitu životnej zmysluplnosti a s možnosťou zakotviť v nich alebo dospieť k prístavom životného sebapotvrdenia, z ktorých môže opäť vyplávať na šíre more hľadania, poznávania a tvorby. Preto musí najskôr pochopiť často tak cudzí a hrozivý svet okolo seba. Vynakladá energiu, aby si utvoril názor o tomto svete, aby si ho vysvetlil. Tvorí idey o veciach a možné spôsoby existencie spolu s nimi, aby mohol vchádzať do sveta a konať v ňom s dôverou v seba, vo svoje poslanie a zmysel svojho života. Proces dozrievania kultúry splýva s procesom vytyčovania sústavy jej charakteristických názorov, predstáv a vier. Po upevnení tohto svojho základu vstupuje kultúra do svojho klasického obdobia, obdobia súladu dobovej vízie sveta so skúsenosťou životnej reality, vzácneho obdobia istoty prameniacej v harmónii prostriedkov a cieľov, ale aj v harmónii hmotnej a emocionálnej istoty. Po prekročení tohto kulminačného bodu nastáva strata miery a kôrnatenie. Stále menej uspokojovaná túžba vrátiť veciam a vzťahom stratenú životnosť sa stáva kŕčovitou, množia sa extrémnosti, bujnie svojvôľa vyúsťujúca do zúfalej beznádeje, nihilizmu a egoizmu. Tak aj stredovek, po dosiahnutí svojho vývojového vrcholu v 12. a 13. storočí, po všeobsiahlej dôvere v poznanie, v spätosť sveta, človeka a Boha inkarnovanej napríklad v katedrálach a v Summe Tomáša Akvinského, rozozvučanej na strunách láskyplnej harmónie Bernarda z Clairvaux a Františka z Assisi, v pocite životnej plnosti a istoty, hlbokého súladu duše a tela vyúsťuje napokon do úpadku 14. storočia. Nastala fáza všeovládajúceho rozkolu a rozkladu. Pápeži odišli do Avignonu, v cirkvi nasledovala „veľká schizma“, začala storočná vojna Anglicka s Francúzskom, výroba sa ocitla v kolapse, dovršovala sa spoločenská premena započatá nástupom bohatých kupcov. Rozšírili sa morové epidémie a viera v okultné sily, vražednosť zbraní sa znásobila strelným prachom dovezeným z Orientu. Tieto roky utrpenia a biedy pokračovali aj v 15. storočí, kedy po útokoch Turkov padla Byzancia. Aj duchovný svet sa od základov otriasal. Hlboký rozkol rozvrátil jednotu viery a rozumu, pochybnosti prerástli do zdĺhavej úzkosti, v ktorej 15. storočie „žilo pod neustálou hrozbou krívd a násilia, v hrôze z pekla a posledného súdu, z moru, požiarov, hladu, diablov a čarodejníc“ (J. Huizinga). Dnes nás drvia hrozby záhubného hladu v rozvojových krajinách, pandémie útočiace na existenciu druhu, zbrane rozbesnené v Afrike, na Blízkom Východe, na Balkáne, v Ázii, v oboch Amerikách, na západe, severe, juhu i východe Európy... Rozrastajú a množia sa teroristické útoky miestneho i medzinárodného dosahu, tero-rizmus sa stal mocným prúdom v katastrofickom toku tohto storočia. Ale nezabúdajme, že aj terorizmus je len časťou rozkladnej destabilizácie, ktorá nadobudla hrozivo univerzálne, celosvetové rozmery. Ľudstvo je vy-stavené podvodníckej ekonomickej bubline globalizácie, politika Medzi-národného menového fondu brzdí rozvoj. Je tu však ešte iná, hlbšia rovi-na útoku proti ľudstvu. Človek je posudzovaný ako zviera, mechanizmus či kybernetická zostava, veda sa stáva kultom. Hodnota ľudského života a ľudská dôstojnosť sa neguje, množia sa nevyjasnené otázky medicíny a vedy. (Hubert Markl, prezident Spoločnosti Maxa Plancka v januári roku 2001 vyslovuje verejne svoje preveľké malthusiánske želanie redukcie svetovej populácie na 2 miliardy ľudí. To je jedna tretina súčasného stavu! S týmto želaním neostáva osamotený. Napokon, nejedna kampaň presadzujúca používanie celého arzenálu technológií reprodukčnej medicíny nesvedčí o ničom inom: oplodnenie in vitro, klonovanie, pre-implantačná diagnóza. Pre utilitaristických sociobiológov a iných protagonistov „biotechnologickej revolúcie“ je človek opicou, hmyzom alebo slabým počítačom. Atď.)

Zo všetkých strán bľačia hlasy sektárov, útoky satanizmu… Nevídaný morálny úpadok... Celkom zreteľné paralely. Ale ani toto vedomie hrozby nás doposiaľ nezastavilo v našom bezhlavom maratóne do doby temnejšej ako bola temnota 14. a 15. storočia. Mikuláš Kuzánsky vraví, že konečná bytosť je zlá do takej miery, do akej zabúda na svoju konečnosť a so zvrátenou pýchou sa domnieva, že závisí iba na sebe samej. Letargia, do ktorej sa takto uvrháva, bráni tejto bytosti rozvinúť všetky jej dispozície, čím stráca možnosť odkryť v sebe prísľub svojho opravdivého, „božského pôvodu“. Dnes, keď je humanistický kresťanský obraz človeka vo svojej zraniteľnosti vystavený množstvu deštruktívnych energií, nám hádam môžu dodať zrnko optimizmu čo i len dve základné myšlienky Mikuláša Kuzánskeho, ktoré sú v základe jeho vízie harmonického spolužitia, vízie jednoty v rozmanitosti. Práve táto vízia mu umožnila prispieť vo veľkej miere, tak prakticky, ako aj obsahovo, k zjednoteniu cirkvi na koncile vo Florencii (1439). A zároveň bola impulzom pre rozkvet kultúrneho optimizmu mysliteľov cinquecenta. Jednou je myšlienka formulovaná v spise De docta ignorantia (O učenej nevedomosti), myšlienka splývania protikladov (coincidentia oppositorum) a druhou je základná myšlienka diela O katolíckom zosúladení (De concordantia catholica), ktorá hovorí o súlade pri jednote rozdielov. Tak mohol Kuzánsky zohrať svoju významnú úlohu pri zjednotení najmä rímskej a východnej ortodoxnej cirkvi na koncile vo Florencii, a to na základe formulovania najvyššieho spoločného menovateľa pre všetkých päť kresťanských cirkví.

SÚLAD
PRI ZACHOVANÍ
ROZDIELOV

Už v predslove ku knihe O katolíckom zosúladení, ktorú napísal v r. 1433, v čase konania basilejského koncilu, Kuzánsky hovorí o novej epoche v duchovných dejinách ľudstva. Rozvíja tu v tom čase revolučnú tézu, podľa ktorej všetci ľudia sú stvorení ako rovní v schopnostiach, moci a slobode a sú od Boha nadaní rozumom. A preto všetka vládna autorita nad nimi môže vzísť iba z volieb. Keďže všetko zákonodarstvo sa zakladá na prirodzenom práve a prirodzené právo sa zakladá na rozume, potom všetko záko-nodarstvo, ak má byť platné, musí vychádzať z ľudského rozumu. Preto legitímna vláda a politický i náboženský mier nemôže vzísť z donucovacieho práva, ale jedine zo vzájomnej dohody a konsenzu ľudu. „Všetka legitímna autorita pochádza zo zhody ustanovenej voľbami a zo slobodnej subordinácie.“ No Kuzánsky si plne uvedomoval nebezpečenstvá holej demokracie. Pretože „počet bláznov je nekonečný“. A aby sa predišlo situácii, v ktorej by ignorancia prevážila hlas múdrosti a hlas väčšiny by pervertoval do tyranie, Kuzánsky trval na tom, že skutočná sloboda sa podriaďuje rozumu. Všeobecná harmónia predpokladá rozmanitosť a odlišnosť, ale trvá len pokým sú ovládaní spojení v „racionálnej harmónii so Slovom“. V Katolíckom zosúladení (1433) a neskôr v Učenej nevedomosti (1440) Kuzánsky rieši konfliktnú situáciu pomocou pojmov mnohosť a jedno. Univerzálna zhoda pochádza z účasti maxima (mnohosti) rozumných ľudí na jednom, ktorým je Ježiš alebo Slovo. Do akej miery sa jednotlivec vzdáva účasti na Slove, do takej miery nie je možná jednota medzi mnohými. Žiadna bytosť neexistuje osebe, mimo jednoty so Slovom, a napriek tomu táto jednota nepopiera suverénnu existenciu jednotlivca a jeho úlohu. Kuzánsky vraví, že každý člen celku existuje vo svojej vlastnej situácii a svoju slobodu nestráca tým, že je v jednote so Slovom. V skutočnosti je to tak, že mnohí sú autenticky slobodní len do takej miery, do akej sa priblížia učenej nevedomosti. Teda slobodní sme na úrovni intelektu. Zaujímavá je Kuzánskeho ilustrácia pojmu ľudového konsenzu na príklade Panny Márie, z ktorej sa narodil Ježiš Kristus s jej slobodným súhlasom, keď povedala: Staň sa mi podľa tvojho slova.

(Pokračovanie v budúcom čísle)

Literárny klub BERNOLÁK
pri Miestnom odbore Matice slovenskej v Trnave
v spolupráci s Mestom Trnava,
Divadlom Janka Palárika,
Knižnicou Juraja Fándlyho v Trnave,
Bernolákovou spoločnosťou v Bratislave
a redakciou dvojtýždenníka KULTÚRA

v y h l a s u j ú

XIX. ročník celoslovenskej literárnej súťaže o Cenu Slovenského učeného tovarišstva 2016/2017

Základné delenie: poézia a próza
Súťažné kategórie:
I. kategória žiaci a študenti do 15 rokov
II. kategória od 16 do 30 rokov
III. kategória od 31 rokov vyššie

Podmienky súťaže:
Do súťaže sa môžu prihlásiť autori
so svojou nepublikovanou tvorbou poézie a prózy.
Súťaž nie je anonymná, práce sa nevracajú.
Zaslať možno 5 básní, alebo krátke prózy
v maxim. rozsahu 5 strán, t.j. 150 riadkov.
Práce treba zaslať štvormo, riadne rozdelené
a zopnuté do štyroch samostatných častí.
Na vrchnom liste každej jednej časti
v pravom hornom rohu uviesť presné údaje:
meno, priezvisko, adresu, vek,
kategóriu (poézia, próza).
Taktiež treba na vrchnom liste uviesť obsah:
názvy jednotlivých básní, resp. poviedok.
Každý samostatný list označiť
v pravom hornom rohu menom autora.

Uzávierka prác je 17. marca 2017

Práce na obálke označte „literárna súťaž“
a zasielajte na adresu:
Miestny odbor Matice slovenskej,
Trojičné námestie 2, v DJP, 917 01 Trnava.
Bližšie informácie na čísle 0905/852788

Práce po uzávierke nebudú do súťaže prijaté.
Práce, ktoré nebudú spĺňať uvedené formálne
náležitosti, nebudú hodnotené.
Vyhodnotenie súťaže bude uverejnené
v Katolíckych novinách,
Slovenských národných novinách,
dvojtýždenníku KULTÚRA
ako aj v regionálnych periodikách.
Predpokladaný dátum vyhodnotenie súťaže je máj 2015.
Na vyhodnotenie sú pozývaní iba ocenení účastníci.
Výsledky súťaže z XI., XII, XIII.
a XIV. ročníka boli publikované v zborníku,
ktorý vydáva Osvetový ústav v Bratislave
z celoslovenských literárnych súťaží na Slovensku.
Tešíme sa na Vašu účasť.

KULTÚRA
Dvojtýždenník závislý od etiky
Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava
Telefón: 0911 286 452
Vydáva Factum bonum, spol. s r. o..
Wolkrova 39, 851 01 Bratislava.
IČO: 35 734 710

Predseda redakčnej rady: *Július Binder* – Šéfredaktor: *Teodor Križka* – Cena jedného čísla je 1.50 € – Časopis vychádza každé dva týždne, s výnimkou mesiacov júl a august. Ročne vychádza 21 čísel – Stánkový predaj: Mediaprint Kapa, Pressegrosso, a. s. Objednávky prijíma Slovenská pošta na elektronicklej adrese: ganisinova.renata@slposta.sk – Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a. s., Stredisko pfredplatného tlače, Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slposta.sk – Telefonické predplatné: 02/54418102 alebo 02/54418091 – Registračné číslo: EV757/08 – Prijímame iba príspevky napísané elektronicky vo formáte word a graficky neupravené. Nevyžiadané rukopisy nevraciame. Stanovisko redakcie sa nemusí zhodovať s názorom autora – E-mail redakcie: kultura@orangemail.sk – Internetová stránka a archív časopisu: www.kultura-fb.sk –
ISSN 1335-3470 (tlačené vydanie) ISSN 1336-2992 (online)

DARINA VERGESOVÁ

Hurá multikulti – žiaľ na zaplakanie. Teror v mene Alaha

(Pokračovanie z predchádzajúceho čísla)

V rozpätí rokov 1989 – 1993 sa do Nemecka prisťahovalo niečo vyše troch miliónov ľudí. Z toho okolo jeden a pol milióna je nemeckého pôvodu z Poľska, Ruska a Rumunska a takmer dva milióny tvoria utečenci a azylanti z rôznych kútov sveta. Ale iba 4 percentá z nich dostali status politického utečenca. Ostatní prišli do Nemecka z hospodárskych dôvodov a takmer všetci tam zostali. V rozpätí spomínaných rokov prijalo Nemecko, najhustejšie zaľudnená krajina v Európe, podľa štatistík viac prisťahovalcov ako klasické prisťahovalecké krajiny Austrália a Kanada dovedna. Oproti Nemecku robili tieto krajiny výber, takisto ako USA. Podobne sa to robilo aj v Nemecku do roku 1973, keď sa v zahraničí verbovali pracovné sily. Nemecko je takto po USA najväčšou prisťahovaleckou krajinou na svete, a to nepočítajúc prisťahovalcov nemeckého pôvodu z východnej Európy. Dnes žije v Nemecku oficiálne 7, 2 milióna cudzincov. Koľko ich tam naozaj je, nevie nik. Určite ich je oveľa viac. Vidno to najmä pri voľbách, keď kde-tu v médiách možno počuť, že škoda, že v tom či onom meste sa nemohlo 25 percent obyvateľstva zúčastniť volieb, lebo nemali nemecké občianstvo.

Veľká časť týchto ľudí robí domorodcom problémy, najmä tí, ktorí pochádzajú z iných kultúrnych a náboženských oblastí. Nechcú sa prispôsobiť okoliu, do ktorého sa dobrovoľne nasťahovali. Nemecké rodiny, ktoré si na všade propagovanú multikultúru nevedia alebo (ešte) nechcú zvyknúť, opúšťajú svoje príbytky a v nie malom počte odchádzajú do cudziny. Populácia cudzincov v Nemecku je podľa štatistík dvakrát vyššia ako u Nemcov. V prípade Turkov je populácia vyššia dokonca trikrát. Ťažkosti nastávajú, keď ich deti začnú chodiť do školy - ale po nemecky nevedia. Nie je problém nájsť triedy, ktoré z 80 percent pozostávajú z takýchto detí. Tu sa natíska otázka, kto koho má vlastne integrovať...

S „multikultúrou“ sú ťažkosti aj v susednom Česku. V Lidových novinách 8. 3. 1997 vyšiel článok pod titulkom Fašisté nechtějí měšitu ako ozvena na letákovú akciu a demonštráciu proti výstavbe islamskej mešity v Brne pod heslom Stop islámskemu fundamentalizmu. Čiže tí, ktorí na svojom území nechcú mešitu, sú podľa pisateľa článku fašisti. Mešita na Morave! Ale ak, napríklad, v Saudskej Arábii colník nájde u nič netušiaceho turistu Bibliu alebo vyobrazený štátny znak Švajčiarska, Slovenska alebo i Červeného kríža, môže mať ťažkosti, ak príslušné úrady nepresvedčí, že patričný kríž neslúži na „boj proti Islamu“.

To nie je žart.

V Nemecku sa množstvo peňazí vynakladá na „boj proti nenávisti voči cudzincom“ (Fremdenfeindlichkeit), rasizmu, nacionalizmu, xenofóbii, extrémizmu, porušovaniu ľudských práv, intolerancii a antisemitizmu. Niekde som videla brožúrku na túto tému s titulom: Kampaň za demokraciu. Od 2. svetovej vojny ubehlo vyše päťdesiat rokov, ale podľa tohto plátku Nemci sa ešte stále usilujú o demokraciu. Teda asi ju ešte nemajú. Natíska sa otázka, čo vlastne robili tie dlhé desaťročia?

Nedávno som sa stretla s niekoľkými venezuelskými profesormi v Nemecku. Dôverne sa ma spýtali, či sa môžu bez strachu pohybovať na ulici, lebo vraj kdesi čítali, že v Nemecku sa robia rasistické prepady ľudí tmavšej pleti. Alebo: Pred niekoľkými rokmi som navštevovala kurz taliančiny v jednom univerzitnom mestečku na juhu Nemecka. Keďže si študenti v konverzačnej časti mohli sami voliť témy, o ktorých chceli diskutovať, prirodzene v taliančine, bolo pre mňa zaujímavé pozorovať, čo týmto 20 – 23-ročným mladým ľuďom ležalo na srdci. Väčšinou si volili témy ako: nenávisť voči cudzincom a antisemitizmu v Nemecku. Talianska lektorka a ja sme boli jediné, čo nemali výhrady voči „–izmom“ v Nemecku. Asi sme ich nepociťovali. Títo mladí Nemci ich určte tiež nezažili. Prebrali ich z tlače a prisvojili si ich bez toho, aby to zbadali. Ťažko by títo mladí, dovolím si tvrdiť zmanipulovaní ľudia, pochopili pocity jednej svojej krajanky, ktorá, keď upozornila cudzinca, aby papiere nehádzal po zemi, ale použil odpadkový kôš, dostala odpoveď, že je „faschistisches Schwein“ (fašistická sviňa). Alebo i moju skúsenosť v jednej študentskej jedálni. Jedlo tu nakladala na taniere mladá Turkyňa, a pritom si jednou rukou vyberala obsah z nosa. Upozornila som na to personál, odpovedali mi, že bohužiaľ veľa nezmôžu, lebo dostanú odpoveď, že sú rasisti a nenávidia cudzincov.

Často sa píše, že cudzinci sú vystavení Nemcom na milosť a nemilosť. Lenže to nie je pravda. Zamestnanca, ktorý sa vyjadruje o cudzincoch nepriateľsky, môže zamestnávateľ okamžite prepustiť z práce. Takto v jednom prípade rozhodol krajinský pracovný súd v Hamme. Dokonca ak žiadateľovi o azyl miestny úrad žiadosť zamietne, ten môže na súde žalovať republiku. A každý to aj robí.

Zdá sa, že multikultúra je skôr vecou teórie ako praxe, ako to naznačuje jedna nemecká televízna relácia z 23. 1. 1997, do ktorej pozvali niekoľkých nemeckých politikov a cudzincov žijúcich v Nemecku, ktorí sami, alebo ešte ich rodičia prišli do Nemecka za prácou v časoch, keď jej tu bolo dosť a Nemecko potrebovalo pracovné sily. Slovo dostala aj ďalšia generácia, ktorá sa už v Nemecku narodila. Najmä Turkyne a Turci prehlásili, že hoci sa v Nemecku narodili, necítia sa byť Nemcami, a preto sa držia svojej kultúry. Niektorí argumentovali tým, že chcú byť inými, a preto odmietajú nemeckú kultúru a nemecké štátne občianstvo. Niektorí z nich by akceptovali dvojité občianstvo, ale takmer všetci by chceli dostať volebné právo. Bez nemeckého občianstva to však nie je možné, a preto sa spustil krik a padli dokonca urážky na hlavy prítomným politikom. Jeden Španiel sa tam doslovne vulgárne vyjadroval o Nemcoch. Všimla som si však, že po 36 rokoch pobytu v Nemecku sa po nemecky nenaučil ani toľko, aby zrozumiteľne hovoril.

S touto multikultúrou sa rozmáha aj kriminalita, ktorá je podľa štatistík u cudzincov a azylantov väčšia ako u domáceho obyvateľstva, najmä v obchodovaní s drogami, a to dokonca aj medzi mládežou tretej generácie prisťahovalcov. Zaujímavé je, že až v poslednom čase sa o tom začínajú objavovať články podávajúce alarmujúce dôkazy o vysokej kriminalite spomínanej vrstvy obyvateľstva. Istý príslušník polície sa mi zveril, že voči niektorým cudzincom sú nemecké orgány takmer bezmocné. Spomenul jedného alžírskeho azylanta, ktorého prichytili pri trestnom čine, kvôli ktorému ho mali odsunúť naspäť do Alžírska. Lenže tam už bol odsúdený na trest smrti za niekoľkonásobné vraždy a Amnesty International dosiahla, že tohto Alžírčana Nemecko nesmelo vrátiť do Alžírska.

Takmer nepochopiteľné je, keď sa každý incident predkladá verejnosti ako akt rasizmu. Záležitosť sa vždy poriadne zveličí. V januári 1994 vraj traja skínovia vyrezali 17-ročnému dievčaťu na líci hákový kríž. Okamžite nasledovala demonštrácia, v ktorej 15 tisíc ľudí protestovalo proti násiliu pravičiarov. O tejto ohavnosti pravičiarov sa písalo na celom svete. Neskôr sa však zistilo, že si to dievčina urobila sama – ale to sa už spomenie v novinách iba kratučkou správičkou. Alebo: V Magdeburgu došlo k bitke medzi 32 nemeckými mladistvými a 14 cudzincami čakajúcimi na azyl. Tento prípad tlač podala ako nepriateľské výtržnosti voči cudzincom. Podľa polície však boli títo cudzinci ozbrojení kameňmi, palicami a nožmi a niekoľkí z nich ukázali svojím protivníkom nahé zadky. Televízia aj rozhlas hlásili 29. 6. 1997, že pravicoví radikáli podpálili v Lübecku kostol Svätého Augustína. Nikto nikoho však nevidel, a teda sa ani nevedelo, koho brať na zodpovednosť. V tomto a podobných prípadoch sa a priori robia protirasistické demonštrácie – a potom sa o tom mlčí. Iba náhodou sa oveľa neskoršie kde-tu v médiách objaví dementi, že páchateľmi boli cudzinci, ktorých sa potom často „juristicky“ ujímajú rôzne protifašistické združenia a Spolky proti rasizmu (Verbände gegen Rassismus).

Čítala som, že prichytili aj ľavičiarskych aktivistov, ako čmárali protižidovské heslá. Aby sa vraj neonacistom nehnala voda na mlyn, tak sa o tom mlčí. Alebo: Otec rodiny (Turek) sa chce zbaviť svojej rodiny, poleje byt benzínom, zapáli ho a odíde. Manželka, syn a dcéra zahynú. Zachránia sa dvojičky, ktoré horiace skočia zo 14- metrovej výšky, pričom si dolámu kosti a utrpia ťažké popáleniny (Spiegel 47/1997). Takéto rodinné tragédie sa stávajú, lenže aj po tejto nasledovali protirasistické demonštrácie.

Lákadlom pre mnohých imigrantov boli a ešte stále sú nemecké sociálne úrady, ktoré slúžia v prvom rade cudzincom-azylantom, ktorí v Nemecku nikoho nemajú, a teda nijaká osoba nemá voči nim vyživovaciu povinnosť, z čoho im plynie právo na sociálnu podporu. Mnohí však tento status zneužívajú na parazitovanie. Zo začiatku sa o tom z rôznych príčin nepísalo, ale v poslednom čase sa sem-tam objaví niečo aj v tlači. Istý Bulhar poberal na rôzne mená sociálne podpory v rôznych nemeckých a rakúskych mestách. Prišlo sa mu na to, až keď ho prichytili pri trestnom čine. V policajných záznamoch bol vedený pod 28 rozličnými menami. Podobne istý Rumun, ktorý takto mesačne poberal 7 152 nemeckých mariek sociálnej podpory (plat priemerne zarábajúceho zamestnanca v Nemecku je okolo 2 500 mariek netto). Rovnako mu na to prišli až pri trestnom čine. Pri kriminálnom čine chytili istého Bosniaka, ktorý žil v Rakúsku zo sociálnej podpory päť rokov. V lete 1992 sa nahlásil aj v Berlíne, ktorý „odľahčil“ o 100-tisíc DM.

Tieto prípady nie sú ojedinelé. Nemecký štát (čiže jeho daňových poplatníkov) stála istá sedemčlenná bosnianska rodina počas vojny v Juhoslávii oficiálne 250 tisíc DM. Ďalších 400 tisíc DM si táto rodina „zarobila“ na rôznych iných sociálnych úradoch po celom Nemecku. Iba Berlín prijal 400 000 utečencov z bývalej Juhoslávie, čo je viac ako prijalo Francúzsko a Veľká Británia spolu. Títo utečenci stoja toto mesto 500 miliónov mariek ročne. V polovici septembra 1996 chytili v Rakúsku Hamdija H., ktorý so svojimi spoločníkmi „odľahčili“ nemecké sociálne úrady o 17 miliónov DM a rakúske o ďalšie 2 milióny prerátané na nemecké marky. V apríli 1996 prichytili v Berlíne skupinu Bosniakov, ktorí vyrábali preukazy pre vojnových utečencov (lična karta). Tento „špás“ stál Berlín viacej než 12 miliónov nemeckých mariek. Podľa týždenníka Heidelberger Stadtblatt zo 6. novembra 1996 vydalo Nemecko na azylantov 5 000 miliónov nemeckých mariek, a to iba za rok 1995.

Doslova zabrať dáva Nemecku organizované prisťahovalectvo mladistvých azylantov bez sprievodu, ktorí prídu alebo bez cestovných pasov, alebo sú v nich falošné dáta. A je o nich dobre postarané. Daňových poplatníkov stoja ročne okolo 70 miliónov mariek. Cieľavedome prepašovávaní sú mladiství pod 14 rokov, ktorí sa potom dopúšťajú trestných činov, ale podľa nemeckých zákonov nemôžu byť stíhaní.

Mnohých Nemcov znepokojuje najmä politikmi a predstaviteľmi cirkví propagovaná multikultúra a slogany, že Nemecko je prisťahovalecká krajina (Einwanderungsland), a to pri 5 miliónoch nezamestnaných a prázdnych pokladniciach. Malý príklad: dosiaľ mohli ísť ženy na dôchodok po dovŕšení šesťdesiatich rokov, teraz až ako 65-ročné. Vláda to vysvetľuje „odbúravaním privilégií pre ženy“. Čiže s nezamestnanosťou stúpa aj dôchodková hranica, čo má negatívny vplyv na dôchodok, pretože jeho výška sa určuje podľa zárobku za posledné roky. A podpora je samozrejme nižšie ako normálna mzda. Zaujímavé je však, že tí nemeckí politici a kultúrni činitelia, ktorí najhlasnejšie propagujú Nemecko ako prisťahovaleckú krajinu, sa tešia rôznym medzinárodným vyznamenaniam a cenám za „boj“ proti rasizmu a iným neduhom. Zdá sa, že si Nemci na multikultúru tak zvykli, že z nej dostali „hrošiu kožu“. Príklad: V týždenníku Spiegel (33/97) je bez akýchkoľvek súvislostí uverejnená reklama veľkosti 7 x 28 cm nasledovného znenia: „Tu je MV“ (To znamená približne: Volá Meklenbursko – Pomorany, D.V.). Potom nasledujú pod sebou tri silne zdôraznené slová „Blondína, Modrooká, Hlúpa“(Blond, Blauäugig, Blöd) a pod nimi vyobrazená smejúca sa černoška s podtextom: „To je Jule. Rodená Greifswalčanka (mesto v bývalej NDR, D.V.). Študentka. A vôbec u nás je všetko ináč, než by ste si mysleli.“ Potom nasleduje: „Krajina, do ktorej možno zavolať ... 0180-5673050, Mecklenburg-Vorpommern“. Myslím, že k tomu netreba nič dodať.

Aj Slovensko je často prezentované ako krajina multikultúry, čiže rozmazanej, neurčitej miešaniny, najmä niektorými našimi politikmi a kultúrnymi činiteľmi. Nie je to tak dávno, čo Štefan Markuš, predseda Hnutia za ľudské práva Helsinského fóra, sa v minuloročných decembrových Nočných dialógoch v Slovenskom rozhlase zmienil o Slovákoch ako o multikultúrnom národe, a preto vo výbore ustanovizne, ktorú vedie, sú zastúpené aj menšiny, jeden Maďar a jeden Róm. Poslucháči kládli Š. Markušovi zaujímavé otázky. Jedna z nich bola, čo podniká táto ustanovizeň, aby sa zlepšil obraz Slovenska vo svete. Dozvedeli sme sa, že nič, lebo nemá ani možnosť. Táto organizácia má na Slovensku úplne iné ciele. Od Phare vraj dostáva peniaze na sledovanie extrémistov a skínov na Slovensku.

Z rozprávania pána Š. Markuša bolo badať, že problém Slovákov ho priveľmi nezaujíma. Nejeden poslucháč bol však prekvapený, keď pán predseda tvrdil, že Poľsko nemá nijaké menšiny. Asi nepozná dobre slovenské dejiny. Inak by musel vedieť, že po druhej svetovej vojne sa po druhýkrát 25 slovenských obcí hornej Oravy a severného Spiša ocitlo v Poľsku.“

Tu končí článok z roku 1998, v ktorom sa poukazuje na hroziace nebezpečenstvo multikultúry, ktoré dnes vidíme v plnej nahote. Migrantov máme aj na Slovensku, len nevieme, koľko a nepoznáme ich zámery.

Opatrnosti nikdy nie je nadostač!